

لپونٹ موسم

Pukhto.Net

فضل سبحان عابد

د ليکونکي تول حقوقه محفوظ دی

د كتاب نوم	ليونے موسم	لیکونکے
د رومني چاپ کال	فضل سبحان عابد	خائز
د دويم چاپ کال	درگي، ملاكند	درومبي
د دريم چاپ کال	جون ۲۰۰۵	جنوري
د خلورم چاپ کال	مي ۲۰۰۷	ديسمبر
شمپرہ	زر ۱۰۰۰ توکہ	دوہ سوہ ۲۰۰ روپی
بيعه	نوشيران خورمن	كتابت
رضا مارکيت، درگي بازار، ملاكند		

0345-9338272/0346-8383373/0301-8333612

Email:khogmann@gmail.com

خوروونکي

پښتو ادبی جرگه ملاکنډ او پښتو ادبی او ګلتوري تړون
دوبې، متحده عرب امارات

د موندلو درکونه

۱. عابد پرتنېنگ پریس رضا مارکیت، دویم چت، درگي بازار، ملاکنډ ایجنسی
0345-9338272/0346-8383373/0301-8333612
۲. یونیورستی بک ایجنسی، پېښور ښار: تلفون ۰۹۱-۲۲۱۲۵۳۴
۳. پښتو اکیدمۍ بک شاپ، پېښور یونیورستی
۴. سيف الله بک سيلر اينډ فوتيو ستييت سروس نادر مارکيت، درگي بازار
تلفون ۰۹۳۲-۳۳۲۴۷۷

سعودي عرب، د عابد زوي امانۍ مذک ۰۰۹۶۶-۵۹۸۳۸۲۱۸۲/۰۹۶۶-۵۶۹۷۸۵۶۶۶

دوبې نظار ۰۰۹۷۱۵۰۵۴۴۴۵۹۰

تپون

د خپل ڈپر گران او خوب ملگری او رور، چې په
پښتو، پښتنو او پښتونولی مئین د ے

محمد قریش

په نوم سره ددې دعا چې:
عمر دې ڈپر شه خپله یاره
لکه د بیرې پانې اوړے ژمئے وينه

"عبد"

منته

د ډاکټر زرداد* صیب چې د دی کتاب په چاپ کښي
ئې بې کچه مینه شامله ده او د بې وسو مريضانو
خدمت په ڏېره راستي او د زړه نه کوي.
د نوشپروان چې د کتابت نه علاوه ئې دا خل په
"لپونے موسم" بنکلې تائیل هم پېرزو کرو.
د سعودي عرب او دوبى د تولو پښتنو ملګرو چې
ماله او زما کتاب له ئې ڏېره مینه راکړي ده.
او د پښتونخوا او د نړۍ په گوت گوت کښي چرته
چې پښتنه دی، چې "لپونے موسم" ئې د دی جو ګه کرو،
چې په خلورم خل دی چاپ شی.

دا ګل دی راکرو رب دی ګل که
الله دی ستا عمر د ګل نه کړي مئينه

"عبد"

* ډاکټر زرداد صیب چا چې زما او د پښتو ادب سره د بې کچه مینې په ترس کښي په
پښتو اسکيم چوک کښي د بې وسه او بې اسرې خلکود مرستي، ملګرتیا په توګه د
ویريا علاج" دپاره زما او د قريش په نوم د "عبد قريش ويلفیئر ترسټي ايند هاسپیتل"
د یوروغشنون پرانسته کړي ده. د هیپاتاتیس بې او سې بې وسه مريضان د ډاکټر صیب
سره د ویريا علاج لپاره په 0315-9806233 باندي تماس نيوچ شن

حسنِ ترتیب

مختصر	سرخط	
۱۰	دعا بـد جـان تـخلـيقـي لـارـا وـفـنـي روـيـه (رـحـمـتـشـاهـسـائـلـ)	◆
۱۷	تصویر دـخـنـگـه جـوـپـ کـرمـ (شاـھـیـنـ بـونـیـرـیـ)	◆
۲۲	فنـکـارـ اوـقـلمـ کـارـ (امـیرـ رـزاـقـ سـاحـلـ)	◆
۲۹	لـیـونـ مـوـسـمـ (مـصـنـفـ)	◆
۳۰	دـعـاـ دـدـروـغـوـ پـرـهـیـزـ گـارـ عـابـدـ مـمـهـ کـرـےـ	◆
۳۲	الـهـامـ	◆
۳۳	تـئـهـ چـهـ جـانـانـ جـانـانـ کـیدـلـےـ نـوـ ماـخـهـ کـرـےـ وـےـ	◆
۳۴	پـہـ ماـدـ لـرـےـ دـزـرـہـ وـرـ پـرـیـبـنـوـدـوـ	◆
۳۵	پـہـ سـپـیـنـ جـبـیـنـ چـهـ زـلـفـیـ دـشـوـلـیـ سـتـرـگـیـ خـوبـ دـرـخـینـهـ	◆
۳۸	سـنـدرـہـ مـرـغـئـیـ مـرـغـئـیـ دـشـوـلـیـ سـتـرـگـیـ خـوبـ دـرـخـینـهـ	◆
۴۰	سـتاـ پـهـ خـائـئـ چـهـ مـ پـہـ بـلـ سـتـرـگـیـ خـوبـےـ شـیـ	◆
۴۲	خـپـلـ زـرـہـ لـهـ خـنـجـرـ شـوـمـهـ اوـسـ خـوارـابـانـدـےـ يـخـهـ کـرـہـ	◆
۴۳	سوـالـ نـرـمـےـ دـنـهـ وـیـ سـتاـ دـ شـوـنـدـوـ پـہـ شـانـ	◆
۴۴	سـنـدرـہـ دـ کـراـچـیـ درـنـیـ اـگـانـوـ بـنـارـ کـبـنـیـ وـرـکـہـ یـارـہـ	◆
۴۷	خـومـرـہـ پـہـ تـرـیـخـ وـخـتـ کـبـنـیـ خـواـبـدـ رـاـکـوـیـ	◆
۴۸	نـنـ دـ پـہـ دـےـ تـوـلـ عمرـ کـبـنـیـ بـنـادـ کـرـمـہـ	◆
۴۹	وـخـتـہـ مـاـدـ خـپـلـ اـخـتـیـاـرـ کـہـ	◆
۵۰	پـہـ زـرـہـ زـخـمـوـنـہـ جـوـرـوـیـ وـخـتوـنـہـ	◆
۵۱	سـتاـ دـ دـیدـنـ اـرـمـانـ دـزـرـہـ پـہـ سـرـ اوـرـمـ جـانـانـهـ	◆
۵۲	سـنـدرـہـ زـرـہـ خـوـمـ دـاـسـےـ درـزـیـدـلـےـ نـہـؤـ	◆

۵۴	د وطن تصویر د پسلی د رنگینو رنگونه ◇
۵۵	لارے کوخر خنگہ گودر خنگہ ◇
۵۷	زہ محبت کوومہ ◇
۵۹	داسے بے پته خواشنا د کلو بسکلی نه دی ◇
۶۱	د مینے پہنشہ کبنسے ڈوب خمار مازیگری ◇
۶۴	سندرہ تشن تصور چہ د کووم زرہ منے درزیبری یارہ ◇
۶۷	گیله نه د سلام نه د خطونه راخی ◇
۶۸	وختونه تشن پہ مخہ وانہ وریدل ◇
۶۹	ستا پہ لیدو چہ م زرہ لویبری تہ پویبرے کہ نہ؟ ◇
۷۰	اوسم کورڈ خیاله گرخہ چہ جانا نم درته اووے ◇
۷۱	سندرہ کله کله تہ هم دے جونگرے تہ راخہ کنه ◇
۷۳	گیله م نیشتہ دے زمانہ کہ پردے دے اشنا ◇
۷۴	ادا زہ خو یم پاگل خوروغ خلک اوتر کرے ◇
۷۵	فنکار د بنائشوتو نه لمبے جورووی ◇
۷۷	پہ سپرلی دو مرہ حق لرمہ کہ نا؟ ◇
۷۸	جانان وے لکھ د گل غوندے بنکارہ شوم ◇
۷۹	جانان وے زہ پہ حجر و ستائیلے کیروم ◇
۷۸	د جام د کرنگ سره چہ ستاد بنگرو شرنگ نه وی ◇
۸۲	لمحہ لمحہ جانا نه د قیامت نه کمہ نه وہ ◇
۸۳	مازیگر پینتنو ورلہ نوم اینسے خہ حسین دے ◇
۸۴	قطعہ یاران چل زرگی تہ جور کری بل جانا نکری ◇
۸۵	پینسور خو پینسور دے ◇
۸۸	درنگونو بسار کبنسے گرخم غنم رنگ یارم یادیبری ◇
۸۹	زماد زرہ اواز ظالم جانا نه اور سوہ ◇
۹۰	سادہ عابد وومہ پہ خہ پوهیدم ◇

- ۹۱ په جدائیں به د دردیبری آخر زرہ دے کنه ◇
- ۹۳ زمالہ سترگو تبستوی خوبونہ ◇
- ۹۴ مئین زرہ بہ ترخو کوی تاوان پہ مازیگر کنبے ◇
- ۹۶ زرونه مستوی خڑہ لیونی ہوارا والوته ◇
- ۹۸ یہ بے مزے ژوندونہ، خاورے ایرے ژوندونہ ◇
- ۱۰۰ ستا پہ بنار کنبے ◇
- ۱۰۱ یو کنبے ئے جام دے پہ بل لاس کنبے ئے تسبے ◇
- ۱۰۳ یے وسہ ژونددہ انتہاد اوکرہ ◇
- ۱۰۴ خیر چہ پولوی هغہ ملنگ پہ مابسامی راخی ◇
- ۱۰۵ دمور خط زماد سترگو نہ پناہ گلابہ ◇
- ۱۱۱ دھر چاہر نظر تھے پیر پہ ارمان گوری ◇
- ۱۱۲ دا م لہ سترگو او بشکے نہ خھوئے ◇
- ۱۱۳ سختر لمحہ دانتظار تیریبری ◇
- ۱۱۴ قطعہ جھ نشید دھ خومرد ستا پہ مرو کتو کنبے ◇
- ۱۱۵ دھغو سترگو پہ نوم ◇
- ۱۱۶ سندره زماد ژوند بنائیست دے لیونے جانان زما ◇
- ۱۱۸ لکھ جانان لکھ سپرلی مازیگر ◇
- ۱۲۰ تھے یوزر خلہ منکر شہ ستا اداد یارانے دھ ◇
- ۱۲۱ سندره ستا ہر قدم تھے چہ نظر پہ لار غوریبری زما ◇
- ۱۲۳ د دنیاد بل خور والی مزہ تور دے ◇
- ۱۲۴ زہ بدو سترگو لہ اثر ماتووم ◇
- ۱۲۵ زرہ کنبے به د مینے نظر پریدہ مہ ◇
- ۱۲۷ رنگو نہ د بنائیست را اور وہ پہ پسلی کنبے ◇
- ۱۲۸ تل م ستا لہ خوا پہ زرہ ارمان او پرھر ورے دے ◇
- ۱۲۹ سندره د حجرے گوت لہ جینکی راغلی دینہ ◇

۱۳۲	خوب ڏير زوره وردے را پرے باسی سپے ◇
۱۳۳	چاته ازغے چاته به گل بنکارم ◇
۱۳۴	ستاد خالد بنکلولو په ارمان یم ◇
۱۳۶	جنگ د ستر گوم گتیلو خوزر گئے پکنے بائیلو ◇
۱۳۷	مینه کیدے شود، غلامی نه کیری ◇
۱۳۸	هر تکرے دیار په شانتے بنکلے دے ◇
۱۳۹	تابه وئیل په ناتارونو دروغ ◇
۱۴۰	دلته د دے بنار شپه چه رنرا شی او رنگونه شی ◇
۱۴۳	د عابد د غمزن زرۂ په شان د نه وي ◇
۱۴۴	سندرے په روغو خلکو بنۂ نه لگی شور د لیونو ◇
۱۴۵	ارمانونه د زر گئی وي خہے بے سره ◇
۱۴۷	ما د په مینه تل بازی ترلے ◇
۱۴۹	خومره معصومیت د دے په ستر گو کنے ◇
۱۵۰	ستاد یاد چې د شماره اووته ◇
۱۵۱	سندره یه زما د زرۂ غندل، تاته یاد یم او که نا؟ ◇
۱۵۳	غمزن مازیگری دی بې له تانه مسافره ◇
۱۵۴	په ژریدو م خامخا اروی ◇
۱۵۶	سره د دے چه ستمگر دی بنکلی ◇
۱۵۷	خوب م ورک د خندا چل رانه هیبری ◇
۱۵۸	دعا خبرے د غیرت چھئے په ټول جهان خورے دی ◇
۱۶۰	مونږ جوار گریو خوداونه په ځانونو تړو ◇
۱۶۲	یار که م د زرۂ د دردلو په چل پویه دے ◇
۱۶۳	سندره د مئین زرۂ جذبې په خپله قتل و مه ◇
۱۶۵	پښتو هرہ ژبه د د ژوند د تیرولو ◇
۱۶۶	نہ مینه شته او نه روزگار په وطن ◇

۱۶۷	وام ورہ غزل خو پس منظر ورپسے مه گورہ	❖
۱۶۸	چہ مینہ چرتہ کیری رنگونہ را اور یہ بی	❖
۱۶۹	انتظار د خومرہ خوب دے، د وعدو نہ د لوگے شم	❖
۱۷۰	سندرہ پہ پردی ژبہ کبنسے اظہار د محبت مه کوہ	❖
۱۷۳	لیونی موسم لہ یارہ لیونی کلی تہ راشہ	❖
۱۷۵	مینہ پہ غلانہ کو و مہ خان م دے	❖
۱۷۶	رقیبہ مہ زارہ ژرا تہ د مودہ پر تہ ۵۵	❖
۱۷۷	ورم پہ یوازے خان بلا غمونہ	❖
۱۷۸	سندرہ ما دی وئیلی یول عمری د ازادی سندرے	❖
۱۸۲	بے وسی زہ نغمے د محبت وئیلے نہ شم	❖
۱۸۳	تا چہ ماتھ کومے ادا گانے اجل کرے وے	❖
۱۸۴	زمما سلگئی سلگئی ژوندونہ لیونے د کرمہ	❖
۱۸۵	مخ را اروے زما پہ لور کئنا؟	❖
۱۸۶	یو ستا دیدن مزہ کہ او بل جام پہ مازیگر	❖
۱۸۶	پیشتوں دا چہ سترگے م د باز پہ شانے بنکاری	❖
۱۸۹	د خاطر پہ نوم	❖
۱۹۰	زمونہ د کلی د بھار خوندو نہ پاترے نہ دی	❖
۱۹۱	تا کہ پہ ہر نظر کتلے یمہ	❖
۱۹۲	پہ خپل بنائیست اور لگوی زما پر می زرہ اوسوزی	❖
۱۹۳	سندرہ تہ چہ راخی د پیشتوں خوا د زرہ پہ ور راشہ	❖
۱۹۶	تا چہ م خوا کبنسے تیرے کری، هاغہ شیے م سیزی	❖
۱۹۷	پونستہ لیونے شوے مستی غوارے کہ نہ	❖
۱۹۸	اور کہ ورپورے پہ پردی مازیگر	❖
۱۹۹	د اسرے نہ چہ لیونے درپسے نن یم	❖
۲۰۰	موں برد ختمیدونکی کال نہ را غلو د سلگو سره	❖

د عايد جان تخليقى لار او فني رو يه

فضل سیحان عايد چه زکا ورقه د مینه نه عايد جان وايم زما
 کسرا د - عايد جان زما د و خلور و کتاب بون لیکاو که هم پات شوهد
 او د متغر د لیکاو د متوق مر سمز موبن په مجلسونو خفاونز گئته ش هم
 زموږ سره کله کله برخه اخسته د - په ناسته پاسته او فرز دیکت کښه
 هو کلونه تیرسو - او هنه نه د جوکه د سه چه نھیل کتاب چاپ کړي -
 بنه به و چه هف د خیل ادب سفر په حواله پرے کتاب پغنه
 هه خبره لیکلو د - او کیدیشی هف د اسه او هم کړي - وله هف د دیور
 لب وخت د پاره هاده د خیل د پاره د غه کتاب پساو له د - دابنه
 مشوہ چرد عايد جان د شعر د حنوښونکو په زړو تو گئته ځنه سواوونه هم مرجو
 وو - کیدیشی هعوی ته د خپلو سوالونو چو ابونه هم په ګوت و رش -
 عايد جان چه به کله ما ته خیل شعرونه اورول - دوزدیور زیات په ویرا ویرا کله
 سه اورول - خود بورو په نسبت به هفه ما بایا هم شعره قریب څسوں کوو
 هه زمالخ خ په وو - چه د بنه شعر تخلیق کولو با وجود به هفه خان

یو تخلیق کارنہ کنلو او ما یه په هفه کتے دینه شعر
 لیکلو زیاۃ تندہ خسو سوله - زما خو کنابونه چه د هفه د قلم نه
 او تل، نو هفه د اے زما د شعر لیکلو انداز خپل کرو - چه کله د رشود
 په یو مرحد کتے د هفه خنے غزے سند رے خنے سند رخار او وئیل او
 مشهورے شو - نواکر بہ خنے خنکو د هفه د خوبیتے اخهار مانہ په د خیال کو
 چه کتے د عز سند راز مادی - او ما یه ورته وضاحت او کرو چه نه دار زما، د بلکه
 د عاید جان دی - او چه چایه او سچه عاید جان خوک دے - ما یه سے
 پیشند کلو او کره - نزاوبه نے وسچه انداز سپنی سپاستان دے - تردے
 چدرہ دا اوصاف اخیار مرا وابسته د پیشور ملکرو په "آن لان" پروگرام کتبے
 پیشور اغوشتے ودم - نز د دو خایرونونه کیو سے سند رچقله پیوسونه او شول
 چه سند ر داؤه،
 د کو اچنے د رینا کلاؤ بnar کتے ورکه بیاره

د اچھلے خرے کو شھیرے نه کرے

دسوالونو پچقله ما جوابونه حنزو روکرہ حف ورته م او سے چه دا سند ر زما
 نه دا - بلکه زما دیوکش عاید جان ده - او بیا بہ سے پیوس او کرو چد سے کو کوم فٹے
 دے - نو ما یه ورته د هفه پتھ هم روکرہ چه د درکو او سید و نک دے - هو بز مرا
 فز د او سیری -

د عاید جان د وئم سند ر چه ما اچنلہ د رینه یونه دو خله اوریدے وہ
 او د سند ر سرہ به سخن مانو م اخستو - نو ما یو ورخیو پرو دیو سر ملکری ته او سے

چه د غلته چونکه د عايد سندر ک زما پايد نوم شتر كيردي - تاسوم هرباني او كري داده نه د نوم ته واپو نه - او همه ماته په حيرانه او نه چه عايد خوک ده ؟ هاورت پوره وضاحت او كرو او دهه پيرزند كلوم در سره او كره - خبره داوه چه عايد په دعه سندر کيشه د خيل نوم نه هنچه زمانه هم استعمال كرده وو او د یوه غلط فهني هم پيدا كرده وو -
ما چونکه هنچه يو نظم يكلا وو چه -

س !! هادره قول عرک كلودون بشار وئيله د س

كله ۳ پيرزو شه په بمونو پيسينوره

نو عايد جان پد سه خيل نظم گنه هم د نظم ده اشاره كرده وه چه -

س !! چه د سائل په پيدونه د سه پيرزو

خوه عايد د زرگي سرد سه کنه

خوه پيسينور خوه پيسينور د سه کنه

نو چونکه هغوي عايد نه پيرزند و نو گزله سه چه داد سائل نظم ياسندر
ده - او همه د غش سه نظم و مونه سه سندر ز ما هم وو - نو هغوي دير
گرم هم وو -

او سه د عايد جان كتاب پاپ مش اف خلک سه او كوري نور و روبيه
دعه غلط فهني لريه مش -

په اصل گنه مو بنه قول بلکه هر خوک په خيل خيل وخت د چانه خو متاثر
كيردي ضرور و لے سه خلک سه د كوم مخلكونه متاثر شه نو هم د هغوي د

تخلیقاتو سیوری رایسی۔ او دا یو تخلیق کار پیه خاست جیخ دیوکار نیکر
شکل اختیار کری۔ ولے سره دهیو متأثر کیدو۔ عاید جان یوازن دا سے فنکار
دے۔ چه د ومرة یو والی با وجود هفہ گیکا دے۔ یو خیل الفرادی شکل هم اخلي
او چه خده هم یکی فنی رعنونزه دے اسے ده چه سره پورے ملیندری۔

د عاید جان د کراچی د رمنا کابوں بنار کینه ورکه یاره، نظم پنچھ زکه کله

د عنه بند واوِرم۔ چه دا فی چه !!

!! دا سے ورخ نیشتہ د چھ ما پیکنے ژرلے نه دے

دوعر سوري ته غرے تیر روم

بلا موده او شوہ په حرب کینه ملید لئے نه دے

یارہ په وینہ پادھے پیشے تیر روم

د مینه او عشق واردات ه، جوک تصویر کوی۔ او دا د ژوند دا سے رنگونه

دی۔ چھ هر چارتھے خیل خپل تصویر و تھ نه تھ احتستی دی۔ ولے په دے

دوو شعرو بو کینه چھ دا خومرہ شلد پیدا کرے دے۔ او خومرہ خوندھ

پیکنے پیدا کرے دے۔ هنریوہ پریکرے خیر ڈا۔ ”چھ دا سے ورخ نیشتہ دے

چھ ما پیکنے ژرلے نه لئے۔ اوں که چرتے یو عام فنکاروے نو هفہ به ویلی ور۔ چھ

دا سے ورخ نیشتہ د چھ ما پیکنے ژرلے نه دی د فن د وجود په خوب و پوھه خلک

پوهیبری۔ چھ په ژرلے نه دی۔ او ژرلے نه لئے، کینه خومرہ فنی فوق دے۔

د غے بیا په دوئمہ مفرعہ کینچھ کوم کمال د هفہ د دن هم زیات خوارا

او وزن لری۔ چھ د وعدو سیوری نه غرے تیر روم۔

چم په رومی مصروعه کتے هفتادا سه ورخ خیره کوی - تو بیاد وعد
 سیوی نه د غرمے تیرو لو خیره کوی -
 اوچ کله دوئم شعرتہ رائی نزد شپے ذکر کوی
 چه " بلامودا اوستوہ په خوب کینم لید لے نه شے
 حکم چه، یار چه ویسنه باذ شپے نه یار و فم
 او دعه ویسنه په یوسٹه تیالوی - شنگنکه په یو خوگ خوب کتے بدیلی - نو د
 هف دیار کهم د جانان د لاس موجودگی ضروری گزی - و ای چ
 یا! زما په ستر کو د لاس کیدا ما او د کله یار که
 راسته زما ستو یار سه هیرے نه کرته
 د اقول منظر یو دا سه بنکلا دری چڑھا شے کله هم او دم نورابا ند
 عونه لئے لئے کوی - او که د ورنے شے خوش خمله هم او هم نو په ذهن
 ۱۰ نه بوج کیبری -

د وعد سوی نه غرمے تیرو!

یو دا سه فنی حُن او د وعد د یقین درد لری چه فرجه او ذهن
 ته یو دا سه منظر یخنی - چه بندہ و ای چه ۳ پیکنے په چغوچھوا او شر په
 حمزه صیب و ای چه " د نور بنا سٹھن کو سه خوال شے نمونه ده
 پس ده دایوہ دا سه خروار لر کتنه "
 ذه نه غوارم چه د عابد جان په ہولو شعرو بونو ش او واشم - بمن دو مر
 وا ایم چه - د که سندھ نیکلے دا او که غرل او که نظم، بنه شے لیکنی

دی - دلے ک پنه شعر لیکلود شے مرحله نه هنچ په کومولارو
راغل دے - هنه د ھیو جبرازما او تکالیف ده لاره و س او دی -
عابدجان د اسے ک لندھ لارے انتخاب نه دھکرے - هقه
لیدل او لوستی رنگونه په پتهیک طریقہ ک خپل زرہ او ذهن په سپری خیزه
پولو او په توکر خوی دی - د خپل اندرن یه دردوغا او خار و نوکتے نه لمبو
دی - او بیانے موبین ته سپاری دی -

د عابد دا کتاب چه نوم ده "لیوف موسن" -
هول په ھوله د لوستود دے - او زه خوشحال یم - حکم ک چه د عابد شاعری
ذکار لولم - ذکار وایم که د اما لیکلے ده - ذکار په ک د شعرو بجور بنت په وخت کبته
د لفظ سره په لویوکتے د کوئ مرحله نه تیرین یم - او یوئے نیج ته خپل تحقیق
رسول غوارم -

ھند شاد د عابدجان ھم ھند ھائے ته رسول وی - او په کل د اسے
وی نوقدرتی طور ذکار خوشحاله شم - ما نه یقین دے چه د عابدجان شاعری
یه خداک ھم د غنے خپله د زرہ ترجانی خسوس کری -

۲۱) لیوف موسلمه یاره لیوف کلی ته راشه
چه کلاب یو بل له ورکرو په سپری کلی ته راشه
ته پسنوئن سے ته بناسته نے ذکار دستگونه ویرینم
په تاخونوکتے م ایسی سپیلنی کلی ته راشه

د سپرلى وعده د راغنله شرشم بيا په کل کيدو شو
بنگري واله زموږن په ته ټي را ټي کلی ته راشه

بند به وي چه باقی کتاب لوستونکی پنځله او ګوری او خیل
فنکار تخلیق کار ته پنځله خوبنده داد ورکوي -

”په چېړه مینه“

رحمت شاه سائل

۲۸، مئي ۲۰۰۵، وریتر

تصویر دخنگه جوړ کړم

؟

نه دسلام نه د خطونه راخي
 په انتظارم سترګه سپينه شول
 زره م جانانه دغه غم او خورو
 خنګه بې پته او به مينه شول

دادفضل سبحان عابد ټله قطعه ده چه خه وخت ور انده
 ماته یوملکری دموبائیل SMS په ذريعه راولیړله - نوزه ددج کربنوساد ګئ،
 خونداوسپیڅلی اندازه حیران پاته شوم -

دا دخوشحالی خبره هم ده چه دعا بدشاعری دكتاب دپاڼونه
 منتخب کېږي، د سندرغارو په آوازونو خورېوی او اوس ٿئ خالک یوبل ته په
 SMS کښه هم لېږي -

عابدد سپیڅلوجذبو شاعر ده - د احساس شاعر ده - یودا سه زلمه شاعر چه
 فکرئه د ملاکند سندريزه او زرخیزه خاوره نه د بنائیست رنگونه اخلي، بيا
 ورسره د خپل زره چاؤ دون خواره ملکری کوي او په یو ډير ساده انداز ٿئے
 خپل او س ته ور انده کوي -

زه د ادب دیو طالب علم په حيث په ده خبره پوهه یم - چه فضل
 سبحان عابد زمونه په زلمو شاعرانو کښه په ورمي څل د خپل سماج
 مسئلواو بد رنگونه درومانيت رنگونه ورکړي دي - زه د اخبره څکه کوؤم
 چه ده ټله په غزلواونظمونو کښه د جانان درومانوي یاد د سیوري لاندح
 زمونه د وطن د غربت د خلکو ده وسی او معاشی ناهموارو تصویرونه پت دی
 غربت او مسافري پخپله ډېر زره چاؤ دی احساسونه دي - خوچه کله

مونه د عابد په شاعرئ کښه د دغه دواړوا احساسونو تصویرونه ګورو نوزمونه
 ورسره مینه پیدا کېږي - پته نه لکنی لوستونکی به ما سره
 اتفاق کوي او که نا خسود عابد ټله نظمونه کوؤم چه هنده په پېښور او
 کراچي لیکلی دي - یو اس سحر او جادولري چه پېښور سره د خپل

بدرنگو، دورو، فسادونو او نا انصافو زمونې مخ نه لکه زمونې دیودا سے
مئین او درېرې چه زمونې نه چرته ۋەرك شوچ وى اوناساپه راته میلاۋەشى

لکه سرچ گلونه دیرا ووينى ع ..

خوددلېرىتىنده بىچ نه ماتىرى

داسى كە خۇك بىارونه دیرا ووينى

دىپېسۈرتنىنە پىچ نه ماتىرى

ھريوسحرئ دگلونو سحر☆ خوماز يگر خوچ مازىكىدە كەنە

دغە شان دعا بىدد كراچى نظم كە يوخوا دابئى چە پېستانە ددودى ئە پە^ه
تلاش كېنى پېچلىپ وطن كېنى هم دەسافرئ ورخى شې سباڭى نوبىل
خود پېستنۇد رومانىت تصویر كشى هم كوى، دكراچى پە بىار كېنى هر
مسافر دعا بىد، جانان دىح - هەنە خېرى خود خېلىپ تخيلى جانان تە كوى خو
د احساس خواپە ئە پە تولو مسافرو خورىپى - نە شەعر وائى هم دىح تە چە
خۇك ئەن واؤرە ئەن واؤۋائى چە داخىرىز زماپە زىرە كېنى هم وە - خوهەنە
ئەن هەنە شى كولىئە خىنگە چە پە شەعر كېنى بيان شوي وى -. -

دعا بىد دكراچى نظم د وطن د مئىنۇد زىرە قىصە د - يوداسى قىصە چە
دەملاكىندىپە لەن كېنى لکە د بىائىستە، گل راتوك - مىرى اۋپە خوشبو يو
ئە دخىرىنە راوا خەلە تەمەرانە پۇچ هەنپەنلىقون اسس معطر كىپى هم اۋ
مىتىپى هـ

دعا بىد نظم بىل كمال دادىح چە هەنە دخېلى خاۋىرە د بى وسى
نوھى ئە ساندەن نە وائى - بلکە هريوغىم اۋەھەر دەسندەرە كوى - يوپۇھان
وائى چە زمونې د تولونە خۇرى سىندرەن هەنە وى كومى چە زمونې د دىرە
ترخو وختۇنۇ او زۇرۇز خەمۇنۇ غمازى كوى -. -

داسى ورخ نىشتە دىح چە ماپە كېنى ژىلە نە ئە ع ..

د دەرسىپەرە تە غۇمە تىرۇۋەم

بلامۇدە اوشۇھە پە خوب كېنى م لىدىلە نە ئە

يارە پە وېسە باندە شې تىرۇۋەم

زماپە سترگىود لاس كىپىدە ما اوەدە كە يارە

راشە زماشۇڭىرەن ھېرەن نە كەنە

تاسیوبه مشاهده کری وی چه کله مونبره چنده
 خپل اولی ادب خنخ سندرح یالویب اورونوسره ددح چه دغه سندرح د
 نه دیره مخکنے چا وئیله و چا او دخپل زرہ بوج ئے پر سپک کر ره
 وو پیری مخکنے دغه سندرح هفه خلکو مونرله نه و چ لیکلے خان له ئئ
 لیکلے یاوئیله و چ خوا خرخه وجه ده چه په مونر خوبه لگی زمونر ورسه
 هم په سترکونکے اونسکے راشی - وجه ئے داده چه دغه سندرح ساده
 دی، روانه دی خوره دی، او زمونر دسماجی تاریخ او اقدار و سره زمونر
 د دیرو بُنیادی جذبو غمازی کوي.

زه چه د عابد سندرح او نظـ مونه اورم یالولم نوزماپـ ره
 ددغه زرو سندرو مینه ماتیری - کله کله خوم شـک واخلـی چه دزـه زمانـی
 خوک لیونـی مئـین زـمونـر دـخـودـ غـرضـ اوـ لـالـجـ نـهـ دـهـ دـکـ ذـبـیـاتـهـ رـاغـلـهـ دـهـ
 زه چـونـکـهـ پـخـپـلـهـ شـاعـرـادـیـبـ نـهـ یـمـ - خـکـ دـعـابـدـ شـاعـرـیـ دـعـلـمـ اوـ
 پـوهـ پـهـ درـنـوـدرـنـوـ کـانـرـوـ نـهـ تـلـمـ - زـهـ یـوـمـئـینـ یـمـ اوـدـیـوـمـئـینـ پـهـ حـیـثـ دـبـلـ مـئـینـ
 دـغـمـ اوـدـرـدـ تـذـکـرـهـ دـاـسـ کـوـلـ غـوارـمـ لـکـهـ چـهـ زـماـخـپـلـ درـدـ وـیـ.

دعـابـدـ یـوـبـ نـظـمـ چـهـ کـوـمـ کـبـنـهـ مـورـدـ خـپـلـ مـسـافـرـخـوـیـ پـهـ نـوـمـ خـطـ
 لـیـکـلـےـ دـهـ دـهـ مـیـنـ اـخـلاـصـ عـقـیدـتـ اوـ فـرـبـانـیـ یـوـ دـاـسـ تصـوـیرـ دـهـ چـهـ
 بـنـدـهـ وـرـتـهـ اوـلـ حـشـانـ پـهـ زـرـاـمـرـکـرـیـ اوـ بـیـاـ وـرـتـهـ پـهـ خـپـ وـکـنـهـ پـرـیـوـخـیـ اوـپـهـ
 زـارـوـ وـرـتـهـ سـرـشـیـ دـهـ دـبـارـهـ چـهـ دـوـختـ دـوـزـخـ نـهـ خـلاـصـ شـیـ اوـدـ
 مـیـنـیـ اوـ شـفـقـتـ جـنـتـ نـهـ دـتـلـوـ لـائـقـ شـیـ - پـهـ دـهـ نـظـمـ کـبـنـهـ عـابـدـ کـهـ یـوـخـواـ دـ
 مـورـعـظـمـتـ بـنـائـیـ نـوـبـلـ خـواـ دـپـنـتـنـوـ دـرـونـدـ پـهـ دـهـ المـیـ اوـنـسـکـےـ توـبـوـیـ
 چـهـ دـدـوـدـیـ منـهـ تـرـهـ دـمـورـدـ خـپـوـ جـنـتـ تـوـرـلـهـ دـهـ

داـ نـظـمـ زـمـونـرـ دـسـمـاجـ هـفـهـ زـرـهـ وـرـانـوـؤـنـکـ قـیـصـهـ دـهـ چـهـ مـونـهـ ئـهـ
 اوـرـیدـلـ نـهـ غـواـرـوـخـوـبـیـاـهـمـ زـمـونـرـ پـهـ غـورـوـنوـکـنـهـ لـکـهـ دـقـیـامـتـوـنـوـ درـزـیـوـیـ.

ع

زمـاـ دـسـتـرـکـوـنـهـ پـنـاهـ گـلـابـهـ	زمـاـ دـسـتـرـکـوـنـهـ پـنـاهـ گـلـابـهـ
دـلـهـ لـرـهـ سـلـامـوـنـهـ واـخـلـهـ	دـلـهـ لـرـهـ سـلـامـوـنـهـ واـخـلـهـ
پـهـ آـمـانـ اوـسـسـ دـتـوـدـوـبـادـوـنـوـ	پـهـ آـمـانـ اوـسـسـ دـتـوـدـوـبـادـوـنـوـ
اوـبـیـاـ	

نیستئ ظالمے په کوم لور ورھ ئے
کە لوره نه وھ مجبوري مونه وھ
زه بھ په زره پرھر پرھر ولے وھ

عابد لپلیکل کری دی خود هغه هر شعر، غزل، سندره اوننظم په دیر
لپوخت کنبے دالبکتراک میدیا سره سره دخطونو، ای میلونو او مو باشیل
په وسیله دیرو پیستنوتہ رسیدلی دی۔ دا که یوخوا د هغه دشاعری
د پیغام (Communication) ثبوت دھ - نوبل خوا دا هم بنائی چه د بارودو
اوجنگونو په لوگو کنبے د پیستنوجمالیاتی ذوق اوں هم ژوندھ دھ -
اوھغوي اوں هم دبنه شونه خوند اخیسته شی -

دعا بدد نظم او سندھ سره سره د هغه دغزل تجربے هم
دیر ساندار دی - غزل یوسنجیده صنف دھ - اؤعام طور په کنبے دیر سه
پوهه اؤعلم خبرے کیری خود عابد د غزل خانگر توب دا دھ چه
دبنه فکر سره سره پکنس د سندھ خواره او اسانتیا محسوسیری - که خوک ئه
نه منی نود چاسندر غاری نه د دعا بذ غزل واوری - نو په خپله به اومنی چه
داده غزل هم سندھ غاری د سندھ په سراو آهنت کنبے وائی -
ع ---

داس بس پته خواشنا د کلوب کلی نه دی
هغه چه تلے ئے په بسیرتہ د کتلی نه دی
داس ورخ نیشه دھ چه تا پکنس یاد کرھ یمه
داس لمحه نیشه چه ما پکنس ژپلی نه دی
او بیاد اچه

زمادزره آواز، ظالل جانان ته اور سوه
زماغ زله خان زما آرمان ته اور سوه
دغه سپورمی دھ که جانان دھ نور پرھ نه پوهیرم
خو خُدا یه زر م ورپس آسمان ته اور سوه

پوهان وائی چه شاعری د جذبو بس ساخته اور وان اظهار ته وائی - زه دیو
مئین په حیث په دھ خبره مقطمئین یم - چه دعا بذ شاعری چه د هغه د
زره او ذھن د جهانونونه راؤ خی نونیغه دلو ستونکی یا اوریدونکی په
زره او ذهن لکه د سپرلود بار انونو اوری

خوشحالی هم ورکوي، په زخمونو پهه هم ږدي، فکرونه هم
 رالپزوی، مستی هم پیداکوي اوکله کله دليونتوب چې هم راولی -
 کيدح شی دا خيالات زماذاتی وي - خوداهم زمادپاره دخوشحالی خبره دد
 چه خپل د خوبنې په يوشاعرم دخپلو احساساتوا ظهارښه په ڏاګه اوکړواوأله
 د دېرو ملکرو چې پاتح نه شوم -

زه د فضل سبحان عابد د فن د ودح دپاره د دېرو سپرلو پامته دار
 یم اوئنيکه هيله اوڈعاگانه ورله غ وارم -

په دېره مینه

شامين بوشيرو

پښتو پښتونخوا
 ۲۰۰۷ء، اپريل، ۲۲ء

فنکار او قلمکار

د هر چا پیژند گلو د هغه د شخصیت د مختلفو اړخونو د پوره پوره جاج اخستو نه پس کیدے شی عام خاصیتونه د هر چایوشان کیدے شی ولې شخصیت د خاص او صافو نوم دے دغه خاصیتونه جدا جدا د هر چا ځانګړۍ وی څنګه چه انسان په مختلفو شکلونو ظاهر دے هم دا رنګ د هر چا د سوچ او فکر جهان د خوند او رنګ په لحاظ هم یو مخصوص انفرادیت لري د خپل دے جهان سیل کولوته هیڅ څوک هم بل سړے نه پریزدی مونږ د نزدیکت او مشاهدې په ذریعه د چا د شخصیت یا په علم قیافه د سیقې قدو قامت ادراک کولې شو او خویونو خصلتونو او خبرو اترو نه د چا د اندرونی دنیا یوتت غوندې تصویر جوړولې شو د عام و ګړۍ په حقله زمونږ اندازه غلطیدې هم شی ولې د یو فنکار قلمکار شاعر او آرتیست په حقله مونږ په خپله تجزیه څه نه څه باور کولې شو ولې شرط دا دے چه کوم شاعر یو لیکوال د چا نه رائئ غواړۍ نو د تجزیه نگارنه د دخپل تخیلاتی او نظریاتی جهان یواړخ هم پت او نه ساتی په داسې کولو کښې منافقت تخلیق کار کړے وی ولې خلک د سریزې تهیکدار ته ګوته نیسی چه کار د کچه دے او نتيجه نئ دا شی

چه د لوستونه د خوند اخستو په خائے په یو داسې جنگ کښی
ګیر شی چه فیصله کولئے گران شی چه څوک په حقه دے او
څوک نه

د پښتو ژېرې جدید شاعری ډېرہ ترقى کړے ده او د
شاهکار شاهکار تخلیقاتو په سنگار د نازونو په بام ولاړه ده
یو خوا په کښې د مقصديت او نظرې پېړدے او بل خوا په
کښې د ابلاغ فنی باريکۍ دی د نوئه شاعری لوازمات سرته
رسول د اشاره او استعاره او فن په لحاظ ډير گران شوی
دی اکثر د معنے او مقصد د خیال ساتلو له مخه درانه درانه
فکرونده د ادبی نزاکت په نرئ ملا امبار شی او په نتيجه کښې د
مقصدی ادب په خائے یو برے مقصدہ زیان اوشی هر یو خاص
فکر د ناپایاوه حسن نعم البدل ده د علم او فن هره دنیا د
عاشقانه اشتیاق او ذوق او شوق په ستنو ولاړه ده او د فنی
باریکیو سره لوېر کول د لیدو کتو او پوهیدو یو ډير لوئې
ریاضت غواړی او دغه وظیفه ډېر و کمو خلکو پخه کړے ده
اوهم تخلیق کاران په کانپو کانپو زړونو کښې خائے شوی دی او
خان تهئے لوستونکی پیدا کړی دی هغه د غنی خان خبره چه
دا رنګ په رنګه منتریان پېژندل
گرانه ده گرانه ډيره گرانه ده

فضل سبحان عابد ماته خپل بیاض د پېژندګلو لیکلو
دپاره راکړے ده په ما د سریزې د لیکلو شاید د هغه دا
مطلوب ده چه زه عابد د وروکوالی نه پېژنم هغه د شاعری تولې
خرپوسه زما د مخ کړے دی د هغه د ژوند او فن یو اړخ هم

زمانه پتنه دے او چه کله خبره داسے وی نو اندازه لگولئه نه
 گران وی او نه وران د داسے ملگری په حقله خپله رائے ورکول
 زما فرض هم جورېږي د فضل سبحان عابد د تخیل نظر چه د
 بنایست د فطرت په رنگینو راتیر شی نو د هغه تخلیق شعر او
 غزل د خوشبویی رنگ او کیفیت جذب کړی دغه پاکه جذبه
 هغه د یوئے پاکه پلوشے په شان د شعر په رنگ کښے پیش کړی
 د عابد شاعری د هغه د ناپایاوه جمال پرستی دلیل هم دے
 حسن او مینه د انسانیت د پاره نه بدليدونکه او نه ختمیدونکه
 حیثیت لري حسن او مینه یو حقیقت هم دے او صداقت هم
 حسن او مینه د انسانی سماج بنیادی مقصد هم دے خکه چه
 مینه او حسن لطیف ادب پیدا کوي او د سائنس، تاریخ،
 فلسفه او سیاست په شان دا لطیف ادب هم یو خاص وجودی
 حیثیت او اثر لري

د بیان په لحاظ شعر او آرت ډیر تفاوت لري شاعر یو
 تخیلاتی او تجریدی مصور وی او د کاغذی نقشے مصور یو
 جزوی کار کوي مثلاً په یو تصویر کښے باران ووری ونر.
 بوتی، غرونه او کورونه په دهند کښے تتلیدے شنی دا نظاره د
 یو ډیر لطیف حس زیگون کوي ولې په دغه باران کښے چه په
 کومو خلکو کوتې راخاڅي، دیوالونه ئې پریوزی، خاروی ورته
 په غوجل کښے مسلسل د لوړے نه مرګونی شوئے وی او یا نور
 څه خاص ضروری کارونه ورته د دغه باران په وجہ ډب پراته وی
 نو یو فنکار په خپله نقشه کښے دا تبول څیزونه نه شنی بیانولې
 ولې شاعر او د شاعری فن دا اعجاز لري چه دا ظاهری دنیا د
 بیان په شاد اندرونی دنیا عکاسی هم کولې شنی د ګردے نړئ د

اشارِ قدیمہ په جو تنظر د معائیں کولونه پس دا په سپری واضح
شی چه په انسانی ژوند کنیے چه کله هم د وخت د تقاضو نه
سوالونه را اولاً شوی دی نو دا نور ټول علمونه سلامی شوی دی
او معاشرے په فن او ارت ساہ اخستی ده او ژوندی پاتے شوئے
ده او دا حکم چه آرت او شاعری د انسانی فطرت د جذباتو د یو
داسے طوفانی ارخ ترجمانی کوی چه نه د هیریدو دے او نه
پرے خان ناغرضه کول پکار دی

د عابد په شاعری کنیے معنے او مقصد حسن او مینه ده
د ده شاعری د غیر ضروری واجباتو نه ازاده ده د لفظونو د بے
حایه استعمال او هر قسمه کر کیچ نه پاکه ده او په تیرہ تیرہ د
حیرانتیا خبره خودا ده چه د ترقی پسندی سوچ په نزدے تیرو
ورخو کنیے د شهرت په وجہ شاعری یو خاص فیشن گر خیدلے
وہ

ولے عابد د دغه صورت حال نه هیخ رنگ نه دے خپل
کړے هغه که متاثرہ دے نو صرف د پښتو ژبې د سوچه تیې نه
متاثرہ دے او ولے به نه وی تپه د پښتو ژبې د ادب یو داسے
صنف دے چه د دے ثانی د دنیا په ټولو ژبو کنیے نیشه دا د
پښتنو په ژوند او فن لپلے ده او د پښتنو ڈژوند ژواک یو ارخ
هم داسے نیشه چه پښتو تیې رانغارلے نه دے تپه د ژوند نه
متاثرہ ده موږ هم د تیې نه د اثر اخستو نه بغیر نه شو پاتے
کیدے

په پښتو ادب کنیے د رحمان بابا کلام اوریدو سره سیم په
زره او ذهن خپله معنه بسکاره کوی او دا د هغه د مقبولیت با
گر خیدلے دے د لفظونو د بنائیتہ پیرایے او د واضح مقصد

بیان د عابد هم د شاعری خاصه ده په دے حواله خلک د ده
 شاعری زیاته خوبنوي او په سازونو کښې د تړلو د پاره
 سندرغاری ته هیڅ قسمه کړکیچ نه پیښوی بلکه د خپله
 سادگی او روانی په وجه نئه هر سندرغاری په پیره اسانه
 او خوده ژبه وئیلې شی او دا د بنه شاعری او صاف دي

عابد د مازیگر مئین دے هغه چه د جښې باد ته د
 ګريوان تنۍ پرانیزی او د تخیل لولکۍ نئه د حسن د فطرت د
 رنګینونه راتیرے شی او د هغه کیفیت له د رنګارنګ ګلونو
 خوشبوئی راواړی او دغه خوشبوئی چه هغه قلم ته او سپاری نو
 شعرونه شی

د فن د فنکاری اندازه نئه د دے شعرونو نه په اسانه
 لګیدے شی

د مینې به نشه کښې ډوب خمار مازیگری
 په زړه م راوزېږي ستا د بنار مازیگری

بلا خلک د مره کړو کوم ظالم درته وئیلې
 چه سترګر دومره ډکه توروه په پسلی کښې

په جنت کښې به د خان یو په دوزخ کښې به په خان یو
 دلته مینه کول غواړی دا دنیا د یارانے ده

په تش زړه ورکولو به جانان نه شی جانان
 عابده ټول وجود به پرم شيندے دانه وانه

تہ چه جاناں جاناں کیدلے نو ما خه کرے وے
 د زره په سرم خوریدلے نو ما خه کرے وے
 په زره د پویه ووم په خله د یاری اوونه وے
 عابده تہ چه شرمیدلے نو ما خه کرے وے

ریښتیا خبره خودا ده چه د پینتو ادبی جرگه ملاکنڈہ هر
 یو غیرے یو خاص ادبی مقام او اہمیت لری زہ په دے جرگه
 کبن د امیر قاسم هاشمی نه در حمان بابا خوند اخلم محمد
 طاهر طاهر د نازک خیالی د بیان په حوالہ د دے دور حمید بابا
 دے په صاحب شاہ صابر د کامل مینه ما قیری او محسن خوس
 دم علی خان دے ڈاکٹر زیار د علم او دروند خوئے یو داسے
 سختن دے چه ثانی نه لری دا یول در حمت شاہ سائل د خواری
 سرہ زردی خوک چه د دے دور خوشحال دے عابد زموږ په
 دے ملګرو کښے د تولو نه کشد دے او په ده باند د خاطر
 مینه ما تیری موږ د دے خپل ملګری په شاعری ویا پکو او دا
 ویا پکو یوازے موږ نه. د ده غزل هم په خان کوی او وايسي
 چه د عابد غزل یم خه به یمه
 بس د پینتو په تکو بنکلے یمه

په درناوی

امیر رزا ق ساحل

ملاکنڈہ. درگی

۳۱ می ۲۰۰۵ء

مننه

د لاندینو تولو بناگلو ملگرو ڈیره مننه چه د دنے
کتاب په چاپ کولو کبئے ئے زما سرہ نیکے مشورے، اخلاص،
مینه او ڈاپ ملگرے و

د قدر من مشر او استاذ رحمت شاه سائل، داکتیر خالق
زیار، نورالبشر نوید، امیر رzac ساحل، شاهین بونیرے، شیر
دراز خان ملنگ، سندر غارے ملگرے سردار یوسفزے،
چاپ کوونکے فضل ربی راهی (شعیب سنز پبلشرز)، قلمکار
نوشیروان، ماستیر وزیر گل، سید حنیف، سیراج، عیاد، تاج
محمد خاموش، تاج رسول، عالمزیب مجاهد او شاهنواز
د متحده عرب امارات ملگری نثار علی، ریحان صیب
(شاه مصور صوابی)، فضل بادشاہ فضل، علی رضا بنگش
(هنگو)، خالد حسرت، حسین (صوابی)، قیوم سواتر، محمد
سلطان (طوطالی ڈاگی)، او کبیر (تیل).

په مینه

فضل سبحان عابد

لیونے موسم

ستاسو مخ ته زما د شاعری پو منسے کتاب پروت دے چه
 پکنیز زما ترننه پورے زره او نوئے شاعری شامله ده
 فنی لوازمات سرتہ رسول گران کار دے نه پوهہرم چه ما
 خپل فرض ترڅه حده پوري کړي هم دی او که نه؟ دا رانے
 ورکول ستاسو حق جوړېږي

رما تعلق د پښتو ادبی جرګه ملاکندې سره دے کومه جرګه
 چه د بنااغلی رحمت شاه سانل د مشری لاندې د نوی دور د ټو
 پوهنتون حیثیت نری او د دې جو ګئے هر یو غرې پخپل خپل
 مقام د یو خانګری مکتب خاوند ده
 زه د دوی په ملکر تیا فخر کووم او وئبلې ژم چه
 ناز خو زما سره بناهېږي
 یوه بنائسته یم بل د لوړه کوره یمه
 زه په دغه ملکرو کښی یو داسې ملکرې یم چه لکه د لکھونو
 پښتنو په شان د ډودی په غم کښی د خپل پښتون وطن نه ورک
 یم او د خپلو دغه ملکررو او مشرانو نه چُدا یم د دغې جدائی د
 درډه اکثر د دعا دپاره دا تپه کووم چه:
 خدا یه ويستلې طوطی، وغ کړئ
 چه د خپل سپله سره خی خواره خانګونه
 زه نورې خپلې خبرې زیاتول نه غواړم دا زما د خلمیتوب د
 لیونو ورخو "لیونے موسم" دے چه ستاسو مخ ته ده
 په درناوی

فضل سبهان عابر

دُعا

د دروغ پوھین کار عايد، م مه کرے
لو یہ خدا یہ، ریا کار عايد، م مه کرے

خدا یہ زنگ، م پچیل دف، رنگا رنگا کرے
تش دستیو باند تے سینکار عايد، م مه کرے

چہ زنگ کے سُوی خالی د حبّت نہ
خدا یہ د غسے بیسار عايد، م مه کرے

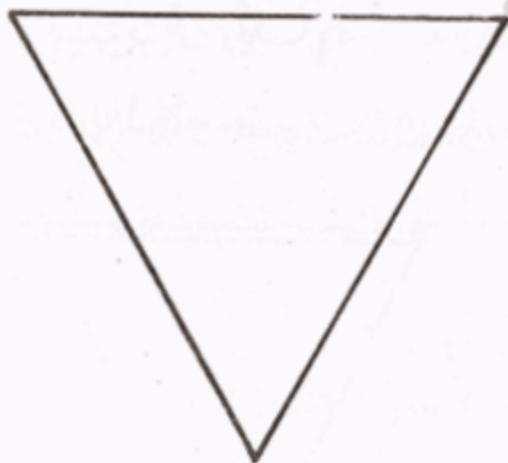
چہ د بل پد غم غش ن او د رہ من دشم
تش د حوس و طلب کار عايد، م مه کرے

کناہ کار جیم او عايد، وا یمه حان ته
تہ رجن سُو مسنا وار عايد، م مه کرے

ڦُو اوُ نڙُو ڏ هَنْ چا ھان لاه شُو تا ياد کرو
ستا په ڏکر ڀاڻد سے خپل ٽھفل آباد کرو

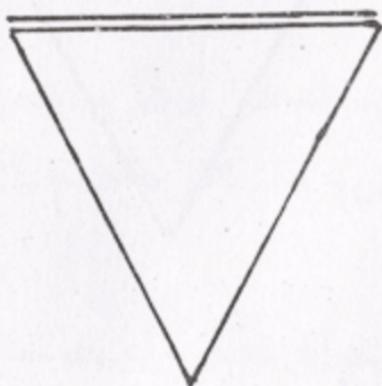
ستا په سَس ڀاڻد سے به ڇيں یار آن پر دی کرو
قا که خپل فَه کرو ٽھوان خوبیه ین ياد کرو

الهـام

چه پـے خواره دلو پـتو او شـملو سـیو هـی نـه وـی
خـوینـیـمـیـهـمـشـیـخـیـلـکـلـمـعـزـلـدـاوـنـهـلـیـکـمـ

چـهـ دـ پـسـنـقـ پـسـنـقـ بـقـلـیـ رـگـ پـهـ کـبـنـهـ نـهـ وـیـ وـرـگـلـیـ
پـهـ مـاـدـ اوـنـهـ شـیـ الـهـامـ عـزـلـ دـاوـنـهـ لـیـکـمـ

تہ چھ جاناں جاناں کید لے نو ماخہ کریے وے
ڈن ٹپہ سس ہم خوریں لے نو ماخہ کریے وے

یو حُل ہم ایستے وہ تو بہ چھ دیا بہ نہ حکم شراب
تاچہ نشے را وہ لے نو ماخہ کریے وے

جا فانہ ستاد ریتے دی دد پتولو نہ وو
چہ تو سندھ چوریں لے نو ماخہ کریے وے

ھعہ یو حُل لیدا بہ ماد نہ نہ ایستی وو خو
بیا پہ خو بونکتے را قلا، نو ماخہ کریے وے

مینہ بلا وہ زہ پنپلہ ورلہ ھعہ لہ تلم
ما تہ دعا پیٹھ کید لے نو ماخہ کریے وے

ولے ہم تہ غنو بنتل ستاستر کو تہ کتل پہ مینہ
غربت ہم ستار کے پند ولے نو ماخہ کریے وے

پہ نہ ڈپویہ قوم پہ خلہ ددیاری او تہ وے
عائینہ تہ چہ شو مید لے نو ماخہ کریے وے

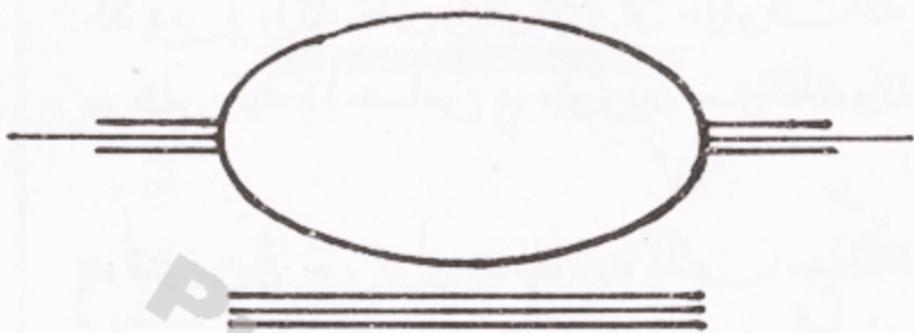
په ماد لئے دُ زرگُ وَر پریسپو دو
او سِ د په دے لوری چکر پریسپو دو

بے ننگی مایو اُز تے ته دا کھے
یارہ تا زُر، او ماد دُ پریسپو دو

تھ شو سے رقیب تھ او کہ ما تھ مُسکے
یارہ په تلو تلو بینتے د شر پریسپو دو

حال تو شخھ په جله واڑو لے
مو بن کا جھر سے پیغلو کھو در پریسپو دو

وخت بہ د بل چا، سُکھ شخھ واڑو وی
چھ تچل عابد سے دو هن کن پریسپو دو

په سپین جبین چه زلف حنکید سے دانه، وانه
د شیخ د لاس نه پریو تے تسبیه دا نه وانه

جانان د حُبٰت په قل د غارہ امیل نه کرے
ز ماد نہ کو مشکن سے پریو تے، دا نه وانه

ساق جامونه جو پر کله فضا، شکلو ته جو پیری
وریئٹھ په اسہان شو، راخو پر دانه وانه

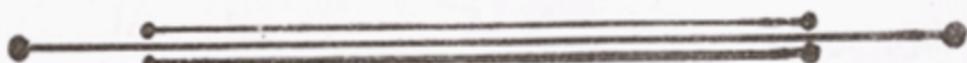
بغیر له تا نه شه پو بستے چه شنگه دی وختونه
سحر، په غم لپلے، ما بنا مے، دانه وانه

قاتلے ستر کے خده لہ تقووے په مازیکر
دُخانہ ناخیرہ خوک بہ کرھ داتھ وانہ

کہ ہیں درانہ خان راغونہ لو دیاری اُنہ
په غین بکھے دا حساس ہم خورید مے دانہ وانہ

په قش ترپُ قرکولو یہ جاناں نشو جاناں
عایدہ کہ قول وجود یہ پر مے شیند مے دانہ وانہ

۱۹۹۳ء

یو شعر

اوس یکھڑے سسھ کو و نوچ
 پھر شوتہ فرمی دیو
 لفان میں اوسوری
 سو زو و سو زو
 زمان میں اوسوری
 پھر شوتہ فرمی دیو
 لفان میں اوسوری
 سو زو و سو زو

سندھ

مَرْغُيٌّ مِرْغُيٌّ د شُوٌّ لے ستر کے خوب دُرُّ ہیں
 بن د پریوق بانڑہ نیغ کہ
 دُدھ اواز خستدا د اوں را دھکو ہیں
 بن د پریوق بانڑہ فیغ کہ

شمع د ستر کو د میٹے نہ کرے
 یارہ پہ فرگہ ہ تیرے نہ کرے

تُردھے ہے بلہ چہ حبسا شیئے نہ
 بُو د پریوق بانڑہ نیغ کہ

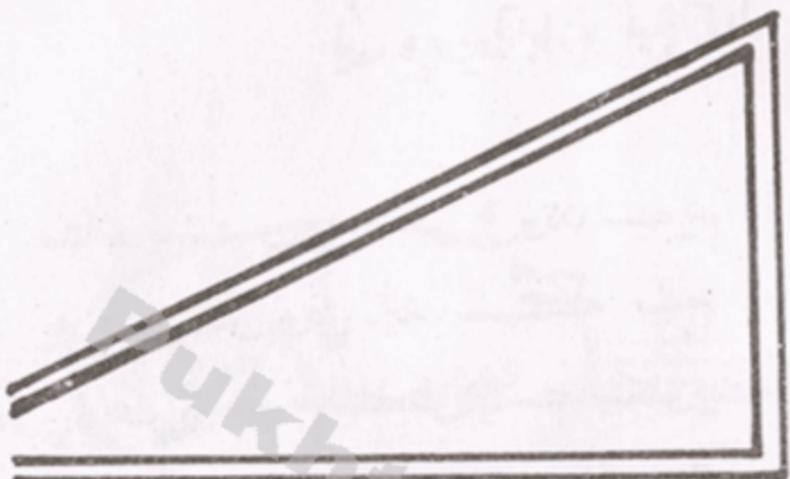
ستگے د پویہ کوئہ جاناندھ
 چہ خُمار او شمتوی د خاندھ
 ن ما په نرپ باندھ سے چکن نہ تکویندھ
 لب د پریوق باندھ نیغ کله

ستاد بمنیو په سَرثروند سے یم
 په پرہ ورق بکتے مُسکے بیم
 د فرپڑھی ن خم م ستاشونچ سے بسکلو ویتندھ
 لب د پیں یون ف باندھ نیغ کله

اویس نے بننے او کرنا دیدنوندھ
 چہ بیا دسته وی ارمانوندھ
 د دیدن وخت = ایدہ کله کله وی یمندھ
 لب د پریوق باندھ نیغ کله

۱۹۹۲ ==

ستا په ٹھائے چھہ، په بله ستر کے خوب ستشی
ددھے خپل زپکی ازار د، را پسے شی

د بنا یوں نہ خو دنیا په بله اوپری
زماء ستر کے ستادہ کله اوپریدھے شی

غرغندھے بنسے دی چھے یار پیکشے لبیہ شی
خداؤے د نہ کپڑی چھے د نکھل جیسے مرنے شی

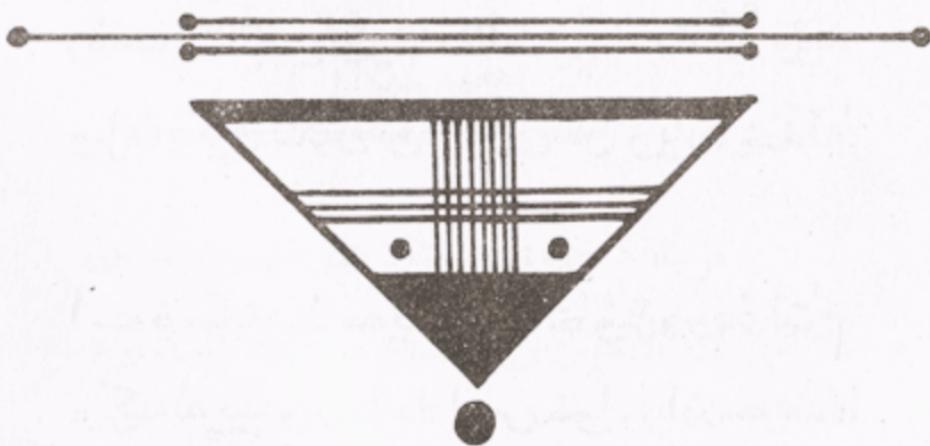
په دسپر لی، مینہ ہیر آمان د اوکرم
چھے داشنہ پتھی ارٹیکشے لو پتھے شی

ستاد لوئے غمہن ما، ما مشوئے اوں بشکے
د بسپر و پیٹھ خوکو اوں خانگی رات توئے شی

بلا کافے د حالا تو ورته شمہ دی
چہ د ف پڑ د آرماق ستر کے سرے شی

دا زموین هینه د کلی پہ جھرو کشے
من خیر دہ صبالة پہ قیصے شی

یہ زما عایدہ بیما پیدا ہے، لار راشہ
چہ د افتم د زر پڑ فرانے کوشے شی

خچل زر په له خنجر شومه، او س خوارا باند یې یخنه کله
ستا نه لاس په س شومه، او س خوارا باند یې یخنه کله

ما یه در ته و س چه ما زنگور سے بینی شے مه کوہ
لا رم مُساقن شومه، او س خوارا باند یې یخنه کله

تا چه د انتکار پیغام را استوو و قتل م د
داد سے مر م خیر شومه، او س خوارا باند یې یخنه کله

ز که خو ستا کابل و یوم، ستاد ز که د ده خا و ومه
ولان د کرم کندور شومه، او س خوارا باند یې یخنه کله

ا ه د ملک نظامه په پر دی خا و ه و دی ل تقم
ورک له پیښو ر شومه، او س خوارا باند یې یخنه کله

یم همه عاید چه ته سه تیک له عشق د تاؤ نه و س
یخ د وا فر غر شومه، او س خوارا باند یې یخنه کله

قۀ نماپه تماشہ ئے زکُّوند په تماشہ دیم
دازمالق ستاتر مینځه یوک لویه تماشہ دک

قۀ دپت په بام ولاره د پښو د لاند گوره
زکُّو د ننګ په غر ولاریم هسله ډشمله ده

”سوال“

فره د نه وي ستاد شو ندو په شان
دکه د خپل زړه څه سکيښه کوه

د جيښه مه کوه که نه ښه کوئه
خویس خیره سپينه سپينه کوه

سندرا

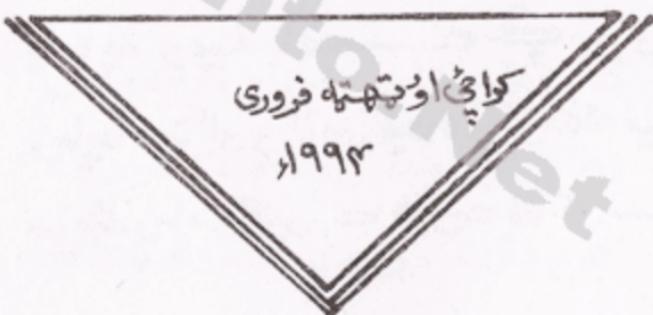
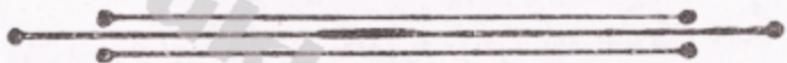
ڈکراچی درنہا گافن بینار سجنے ورکہ، یارہ
 دا نچلے خرس کو شہیرتہ کوئے
 سپر لے سپر لے مینہ تھے لبنا را پہ زرہ کہ یارہ
 ڈنچلے خاوند و بندھے هیرتہ کوئے

کہ کراچی پہ تاودا تھے وی، ودا نہ دوی
 زما دز رہا پیستور مہہ هیر وہ
 کہ پردی خاور کہ پہ تاخانہ وی تو خانہ دی وی
 زما دھینہ خمینہ یعنی مہہ هیر وہ
 ڈملائکنہا پہ سر یو چغہ کہ قپہ کہ یارہ
 ڈپنتو خوا فظ اسے هیرتہ کوئے
 ڈسوات او دیں پہ بینکلا لکا نو کتے بینکلا شدھ کلہ
 ڈپا جو پ سمر سحر بینکلے کے
 ڈپا پچنار درنہ هیر شوے جس دھ راشہ کلہ
 ڈبنو بینکلے ما زیگرو بینکلے کے
 ڈجیں دی غارے لہ رادر و مہ حان دمہ کہ یارہ
 ڈ مردان ورخ او پشے هیرتہ کوئے

دا سے ورخ نیشته دے چہ ما پکنے ژر لے نہ مئے
 ڈوعدو سوریا تھے غرے تے یروں
 بل مودہ او شو کا پہ خوب بکتے م لید لے قہ مئے
 یار کا پہ ویسٹہ باندھے شپے یروں
 زما پیدہ ستر کو د لاس کیدہ ما او دہ کہ یار کا
 را شہ زما شو گیں سے ہیرت نہ کرے

منم چہ د غلہ رنگونہ رنڑا کا نہ بہ وی
 خود زر کا سرہ محبت بہ نہ وی
 بیٹھے بہ هم وی خو غریبہ یار کا گرانے بہ وی
 ڈمین زر کا ہدو قیمت بہ نہ وی
 زما د ستر کو پہ یاد خان شہ نشہ کہ یار کا
 دا کشا بوا کا سے ہیرے نہ کرے

خدا نہ خبر تھے پہم پہ هیر کے یاد و سے اوکھے نا!
 زکر د پہ زر پہ کبھی سکھ جو م عابد گ
 مود سے د قیس سے کپڑے تھیں کلی تھے رائے اوکھے نا!
 پہ چاہیہ ستر کے خوشبو م عابد گ
 راشہ د خپل کلی پہ دوپر و کبھی خان بنہ کہ یار گ
 دمازیکر تماشہ ہیر سے فٹ کپڑے

خومړ په تریخ وخت کښه خواړه راکوی
قلو کښه د بیار اتلونیسی ته راکوی

چانه د آنځکام د اوژن خو
ستاد یاری پیغور د منه راکوی

منی سُهُم چه سُهُم زُور نه یمه
بیا نف دا د مرک زُورا په شه راکوی

یمه هه همیشہ شو ګیر و ز پله
لاس رانه تاواکله، خوب جو ته راکوی

شه زپور وو چه سُهُم قېښق و
او سراله عن خومړه بې زپور راکوی

عابد ۸ یار کړے ستر کې د آسې پردۍ
نه چه نفر درد ونه، منه راکوی

O

من د په د سے ہوں عُمر کئے بناد کر مه
بنہ شوکا په بسیروں کئے خود یاد کر مه

سکوت اِنکار د بنہ او کوچ چھ او د کرو
او س د د و ہونوں نہ آزاد کر مه

اور د نندگئی کر مه، آفیں د آیریں
عشق د تقو غر و نو پہ سو یاد کر مه

د ازما ستد رے بہ د پرے نہ دی
خان یہ در قہ هر جا تے کئے دن یاد کر مه

پو سے د لحیت قب پہ مستو نہ شومہ
ہجر د ہمہ فریاد، فریاد کر مه

ہاد پہ بسا یست رنگونہ او شیندل
نہ عابد د هر نظر بیاد کر مه

وخته ما د خپل اختیار کله
را پُنځلا مروف سیار کله

د دیدن شه پکار ده
ما ز میکره ما خُمار کله

دا بد ماش خال د جانانه
ما غریب نه په قتلار کله

ستاوعد ته کله ختینی
را شه ختم است ظار کله

انقره ته دله بل کرو
دا وطن حان ته کلزار کله

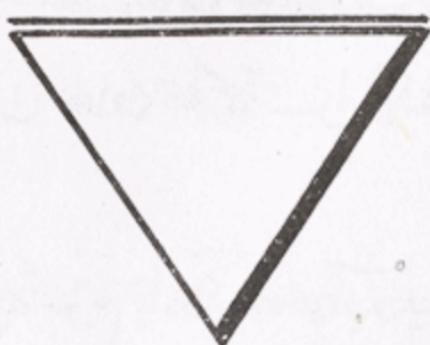
تش په نرم باند ته عابد دیم
پا کله خدا یه ما په ل. کله

په نئڻ نخونه جو رُپی و ختوته
عالج نه همرونو کوی و ختوته

کله نا کله په نرپه مندو س وھی
د ما شوم والی لیون و ختوته

په پیسہ خه او نشوئخه نه کیری
نال تله پرسے نشی پرو فی و ختوته

ستاد دیدن ارمان دن ره په سارو هم جانا ته
خه تکه تکه ستر کے ستاد پناه خُم جانا ته

ھغہ چھ ما ته د وو کرپے د پرد و په شانے
ھلگه نظر په د تر من که یاد لکرم جانا ته

سہی دلخواہ

سے

زپُر خوم دا سے در زمید لے نه وو
 هوش رانہ دا سے چرمتہ تلے نه وو
 ستا جادوگر سے خندا خہ کافے په ما اوکر لے

ستاڈ سادا حسن تھا جار شمہ پا گھل ڈکرمہ
 ڈیوین یید م دھیت نہ خو بدل ڈکرمہ
 پہ چاہم زپُر دا سے وک غلے نہ وو
 خوب م دستر گو تب نتیڈ لے نہ وو
 ستا جادوگر سے خندا خہ کافے په ما اوکر لے

ما ڈکلو نواو رنگونو اشنا ف کرے دا
 زما نظر پہ بنا یں ستو فو زندگی کرے دا
 دا سے میو بنا یسٹ لید لے نہ وو
 ڈ لیون قب بف م ہ کھلے نہ وو

ستاجادوگر سے خنداشہ کافے په ما او کپے

زُکہ په بنسکلو میں نہ وُوم خو تائیں م دی
 په د سے یدہ ولے منکرین م چہ مَنلی م دی
 ٿوندوں م ھیچا ته بخبلے نہ وُو
 دا سے م خوک زُکہ کینے ساتھے نہ وُو
 ستاجادوگر سے خنداشہ کافے په ما او کپے

زُکہ خونیستی ته په مستی کینے گو حید لے یمہ
 حالات کہ ڈیر ھم دشرا وُو خندید لے یمہ
 د ھنکر ٿال ته، وَر نختلے نہ وُو
 عابد خو دا سے گھنیکید لے نہ وُو
 ستاجادوگر سے خنداشہ کافے په ما او کپے

د وطن تصویر

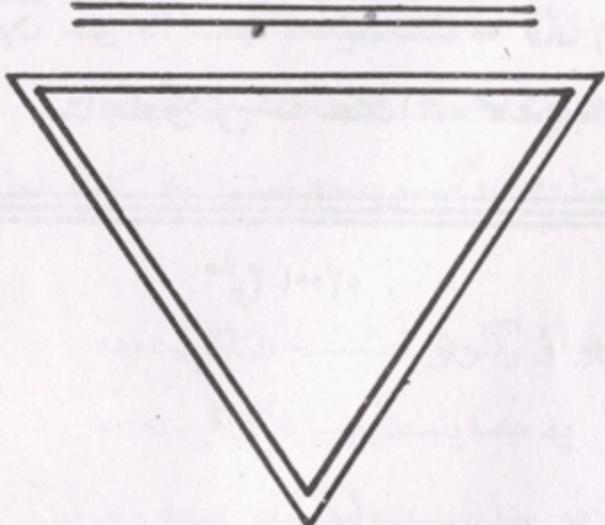

د پسر لى د رنگیق و منگونه
تصویر د راکړې په دلو رنگونه

څه د سپر لى خپله رنگینه، آدوا
څه د رنگیق لوپیتو و نکونه

لارے کو شھنگہ، کو در شھنگہ وو
وایہ کنه ستا ماز بیکر شھنگہ وو

خافا په خط بئے راتہ او لیکہ
دائلے د کلی اختر شھنگہ وو

عقل خود یار چن لہ نہ راجی
ما تہ نے نہ کیہ نظر شھنگہ وو

تابہ وی لید لے چہ، نہ پکتے وے
ستا ستر کو جو پر کرے پر هر شھنگہ وو

قد نکہ چنار مُسکے دکل پہ شان
خوک کہ واپی دا چہ کو هر شھنگہ وو

پیشے نے کر سے دُڑ و ند دار لہ رنگا کہ نہ
داع دھبیت په حُمکر شنگکہ وو

یہ ریباڑ نر زر راتہ او وا یہ
ھفہ لیو نے مر و م شنگکہ وو

او س خور افند سے شہ چھ د بُنگل کر مہ
پیا بہ د ر تہ ویم چھ سفر شنگکہ وو

نوم د خپل عَابِد د پہ خلہ تہ را تلو
نوس بہ د پہ نر پہ کیتے خطر شنگکہ وو

لئے۔ د درگئی یو چیرینہ شاعر خدا بخوبی ختیار کو ہرچہ د یو حادثاتی پیشہ
پہ مسبیب ذہوبنڈ نہ جدا شوید سے۔ پھا چہ بزم اصلاح ہم کولہ۔ خوک
چہ زماد پارہ دیوا ستاذ حیثیت لری۔ ”عَابِد“

زُّكُّوْتَ كُوُّومَه

زما قسمته

که وخت هر خنگه وي

حالات که هر خه وانی

زمانت او منه

نما زاری او منه

زما د کو تو قلم مه تبنتو

ماله تو پک په لاس کتے مه را کو

زُّكُّوْتَ د د سے دوں

با شعور ک پیش تون

د فقر تو بون نه فقرت کو ومه

زُّكُّوْتَ كُوُّومَه

زما قسمته

د پیش ن قن قسمته

که وخت هر خنگه وی
 حالات که هر خنگه واقع
 زده هم پیشتوان یم
 بد لوعمه یه د
 زده به قلم دلاسه لی سنه کرم
 زده به هتوپیک په لاس کته واخلمه

دا سے بے پتہ خواشتاد کلو بنسکی نہ دی
ھلفہ چھ تلے سُپہ پیر قہ دکتلى نہ دی

دا سے ورخ نیشته دے چھ تا پیکستے یاد کری یاد
دا سے لمجھ نیشته چھ ما پیکستے چرلی نہ دی

پہ مانیگی ملا خوارہ دا نستھار رنگونه
فہ یہ سے تھ خو لیو فی نر پھ ممنٹی نہ دی

ما در قہ نہ وسے خواشتاتا پہ پہ او رسوی
تارا تھ وسے خو ستاخ طونہ ما سیز لی نہ دی

تا پہ بیرون کستے بے لہ مانہ شوک یاد کری نہ دی
ما پہ دعا کستے بے لہ تانہ خد غوبنستلی نہ دی

جانانه خوب کئے چه داولیدم نو پويه شومه
لکه زمادارنه خويونه قبنتيدلى نه دى

هغه اشتايد دعايد په زرئي کئنے خنکه هاش
چه د نظره خوک پويق پاسيون لى نه دى

يو شعر

نه د خيل زده
نه خيل زگه و رته
نه د خيل ستم حاره دينه کوه
نه د خيل زگه هم فارزی کو
نه د خيل زگه هم فارزی کو

د هیئنے په دستہ کئے دوی ٹھار ماز بگری
پہ نئی ۳۰ لائیں دی ستاد بشار مان بگری

قرخو چہ سڑ دار دی دن خو گئے نہ وی
تیر بیجی په ھم دعسے بیمار ماز بگری

دا ستر کے خدھ مُنکرے وی بلا لیدل ھیں شی
زدہ ویم گئے تیر کری موئی د شعار ماز بگری

موبن قول یار ان عربت یو دیو بلہ جُد اکری
موبن تیر کر په ارمان کئے تا پتار ماز بگری

تھ خہ وائے چہ نک په ھم داس یترو مہ
دا خنگ چہ بیرو سے تھ په قرار ماز بگری

نه' کل شته په پتکي کيئه، نه' په پولومات پتکري
و پئلے ورتہ خنک شو د بهار مان یکري

مودے او شو عايد آخون واله کله هم ہيرين
د هاغه ليو نئي ستر کے په لار ماز یکري

جون ۱۹۰۳

یو شہر

پاکستان کے ایک ایسا شہر
 جو اپنے ایک ایسا شہر
 کے نام سے ملے جائے
 جو اپنے ایسا نام
 کے نام سے ملے جائے
 جو اپنے ایسا نام
 کے نام سے ملے جائے
 جو اپنے ایسا نام
 کے نام سے ملے جائے

مسند ر٨

قشن تصویر چه د کوئوم ز پکھم در زینی یاره
 تصویر د خنگه جور کرم
 چه په تصویر د فرپکھم کوئوم لاس پیمنی یاره
 تصویر د خنگه جور کرم

ز کلابونه جور قلت شم خو تا نه شمه
 ته می دھل نه بشکل
 جیا بهم فن رایہ سخا دی پاتے رانه شمه
 ته می دھل نه بشکل

قش خنداقه د افق ل وطن پسخینی یاره
 تصویر د خنگه جور کرم

ستادغه ستر کے چہ من کے او زندگ ده په کئنه
 خنکه سٹ جو پسے کرمہ
 ستادغه ستر کے چہ غرور دے او یاری دا په کئنه
 خنکه سٹ جو پسے کرمہ
 ما ته چہ هسے شیرا یاد سے رنگ م لوینی یاره
 تصویر د خنکه جو پر کرم

ستاد ساده حُسن په ہول جهان ٹائی نیشته دے
 رنگ ورلہ خدہ ور کرمہ
 دامستاد رنگ پہ شانے رنگ یاره یعنی نیشته دے
 رنگ ورلہ خدہ ور کرمہ
 رنگونہ چین دی خوستار رنگ ترے نہ جو پر کرمی یاره
 تصویر د خنکه جو پر کرم

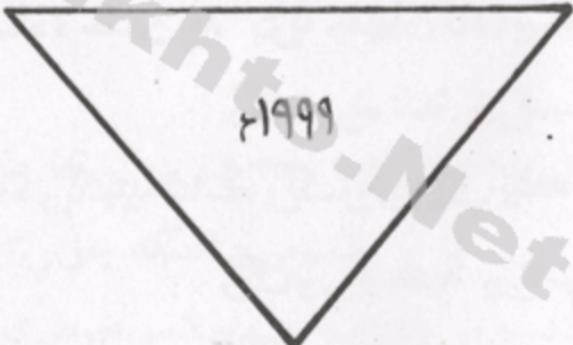
خال بہ د ھم جو پر کرم خود گھسے خندایہ نہ کری
 ما بہ سیز لے نہ شی
 ھسے تقداع بہ وی د او پہ شان رنگا بہ نہ کری
 ما بہ سیز لے نہ شی
 بغير د خال نہ د تصویر یعنکر سے کینی یاره
 تصویر د خنکه جو پر کرم

لا تاجر پر کپڑے خیل نقویں رالہ پہ زرخا دے گلہ
 فنکار خو تھے کندہ
 بیا کہ دز بڑا رالہ سینے لے هم تازہ دے گلہ
 فنکار خو تھے کندہ
 مُصقر تھے سے ستا عابد بہ شاعر سینے یارہ
 نقویں دشمنک جور کرم

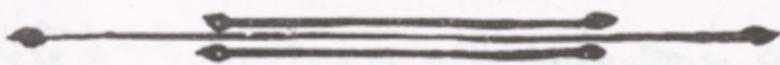

 ۱۹۹۹

گیله

نہ د سلام نہ د خطونه رائج
په اشتظار م ستر کے پسینے شو لے

نہ کم چنانه دغه غم او خوچ
خنکه بے پته او یہ میتے شو لے

وختونه قش په ځنه وانه وړیدل - ځواڼۍ هم په یله وارووله
ماښاً رنگین مان یک او نه خوږ، مستنی هم په یله وارووله

پېر لے سکار افړی ګونه را ټه، خود اید غه پېر لی خد شوی وو
را ځه هم له ستر ګواو څخول کچی هم په یله وارووله

ستاد خار، مراؤ ستر ګونه خار، خه په نشو ګيئه ډی ډی اوږي
ساق هم د پا څېد وقه ويستو، یالي هم په یله وارووله

د غه ګلزار د ختیید وقه وو خو، مالی په چيله پسے لوړه لا کړو
سمسور ګلو نه هم رین هرین کړو غوړی هم په یله وارووله

عايده تو رد پیسے منته کنه، تا په ده چيلو ستر ګوبنډا او لیدل
اسانیت هم ناخ ناخ نکرو، یارۍ هم په یله وارووله

ستا په لید و چه م ن رک لوینی ته پوهینے که نا؟
خیر سے جو رک کرم و رانی ته پوهینے که نا؟

تاته چه زک دبنو لا ند سے غالی شلی چورم
په ما چه ہول خلک پوهینی ته پوهینے که نا؟

ته چه نری مسکاد شوندو په س او چو رول
په ما چه ہول جهان تاوینی ته پوهینے که نا؟

ته چه خیر سے په رو رو په مینه مینه کوت
ک دزک درنل چه م تیزینی ته پوهینے که نا؟

عاید پوهینی چه د هیر کرو درو غرندہ آشنا
خو په عاید چه شہ قیرینی ته پوهینے که نا؟

اوُس، کوین د خیاله گرچه چه جافان، م درته اوُو
هر فاز بده د وَهْم دزگی خان، م درته اوُو

چه نور، م په زرگ د مینه غلا ششوا ساته
تپے د عبٰت په، یه هقیان، م درته اوُو

په ماکه تندروته اوُس پرسے یا سے نق پرسے باسه
چنچلہ م اوُچت کولے اسخان، م درته اوُو

نکه ستاد گمانو نو هیش علاج کولے نشم
لا نور مینه شنکه وی چنل خان، م درته اوُو

چنچل کوی ستم، م پاتے راوستے جافانه
چه زرگ د راله خوب کو و نو درمان، م درته اوُو

نه دو مرد پویه نشوته چه داغن د مینه غن وُو
عابد که لیو نیه عابد جان، م درته اوُو

سندرا

کله کله ته همد سے جو نگرے ته راحه کنه
 لب میادوہ کنه
 خانم د غریبے و سٹھیار خیر وہ کنه
 لب میادوہ کته

ینہ پدھارو ہیں یچہ دھر وخت انتظار کو فوم
 لارے گورم سار کو فوم
 نک ستا پہ وعدو پہ پستو ستر کو هم اتبا کو فوم
 لارے گورم سار کو فوم
 ہینہ حق معصومہ وی خلہ زرخ پر خیر سینہ کنه
 لب میادوہ کنه

زخوت الہ راشم پہ لمبو یاندے راتیر شمہ
 ستانہ ولے ہیر شمہ
 خپل یہ چہ راشمہ چہ لار شمہ تو غیر شمہ
 ستانہ ولے ہیر شمہ

ٿه احساس زماڻ ليونڻي هينه ساٿه کته
لٻئ، م يادوه کته

د لته په دتے دشته ڪيئه فور ٿه دی خويس ٿئي
ستاد قدم ٿئي دی
ستڪي مجانا نه ستاد فخر ڏا ليد و ور ڻه دی
ستاد قدم ٿئي دی
ٿه ڏا خپل بنائيٽ رنگو ٿه د لته ڪيئه را ڦپر ٿکه
لٻئ، م يادوه کته

ما ته يادا في ستڪي را ڦپر ٿه هو ڀيار يه شم
ستاد ستڪو ڦخار يه شم
پويه يه په هينه شهه ٿوند به شم، قنكار يه شم
ستاد ستڪو ڦخار يه شم
ٿه که ڦچانا ن دعا ڀد ڇان فويٽ پاله کته
لٻئ، م يادوه کته

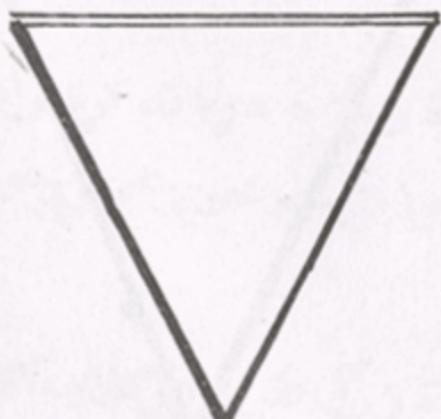

کیله م نیشته دے، زمانه که پر جھ داشنا
د خیل ن رکھم نه دے، دیل د خل شر داشنا

پرین د کچہ هر خوک راله هروخت سا پیغم رکو
ما یه هم هر چا ته و میل، چه نتکیا لے داشنا

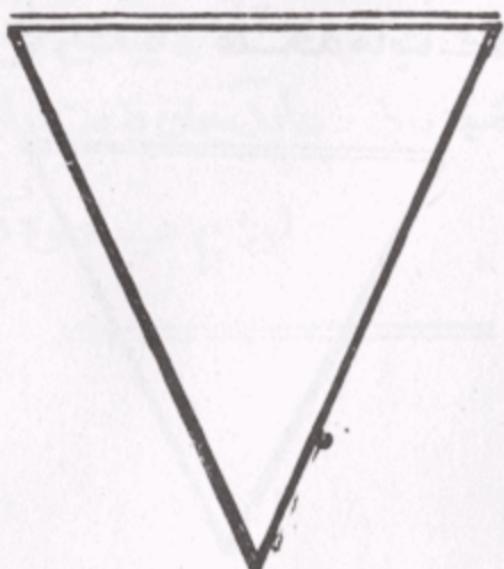
ھفه چھ تا م لاس نیو لے فو په لار قو رو
ستادیاری اقہ یاد ھلفه ما بنا ه داشنا

گر آدا

زہ خویم پا گل خورق خلک او تر کرے
په پوکی چہ ٹھقو کے دست گول رکرے

ستاپہ مخ کتہ ول جو ہینی موسکے نہ شے
ھے نہ چرتہ مہوب پہ سعید رکرے

فِنْكَار

دَ بِنَا يُسْقِبُونَهُ لَعْبَةً جَوَّوْيَ
دَ سَوْلَمِيُونَهُ پَسْلَهُ جَوَّوْيَ

هَفْهَ شَابُ، هَفْهَ كِيَابُ شَهَهُ كَوي
دَ خَيْلُو أَبْشَكُونَهُ، قَشَّ جَوَّوْيَ

دَ خَيْلُ رَوْنَدُونَ پَهْ شَلَى وَيَرْتَهُ كَوي
دَ خَيْلُ مَاتَمُونَهُ تَمَامَ شَهَهُ جَوَّوْيَ

دَ زَرْكَهُ دَ دَرْدَهُ كَري رَاهَولَ خَوَندَهُ
بِيا تَرَهُ خَوَبَهُ نَفَهُ جَوَّوْيَ

دَ زَرْكَهُ پَهْرَكَلَابُ، كَلَابُ كَري
پَسْنِقَنْ وَطَنَ لَهْ تَرَهُ وَنَهُ جَوَّوْيَ

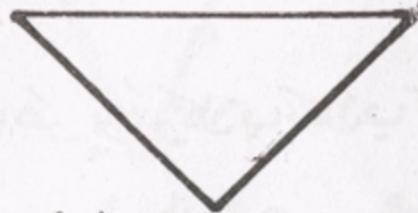
پُسْتِقَنْ وَجْوَدُ لَهُ دَحْيَاَنَهُ كَ
دَحْيَاَلِ پَهْ تَارِ درَتَهْ جَاهِ جَوَهْرَوِي

هَذَهْ پَخْيَلَهْ غَرِيبَيْيَهْ كَبَتَهْ باَچَا
كَهْ يَارَانْ خَوَّاَهْ بَشَنَكَهْ جَوَهْرَوِي
پَسْلَهْ كَهْ غَوَّارِي خَوَّادَهْ دَپَارَه
چَهْ سَيَوَرَهْ زَلْفَوَهْ غَيَّنَهْ جَوَهْرَوِي

عَ

سَلِيمَ حَمِينَ، دَفَيدَ چَهَالَهْ هَيْدَهِي
پُسْتِقَنْ بَقَيْ لَهُ زَمَاتَهْ جَوَهْرَوِي

وَيْ پُسْتِتَافَهْ بَهْ بَخْتَورِ عَاكِدَه
چَهْ يَلِ سَافَلَهْ بَهْ فَرَبِبَتَهْ جَوَهْرَوِي

O

پہ سپر لی دو مرہ حق ترمہ کہ نا؟
کھل جد م، کھل جاتان لہ وہ مہ کہ نا؟

سزا د گیتا سے دُونخ ڈیرہ را کرہ
اوہ بہ ملا، جنت تھ خُدہ کہ نا؟

ما د لہ عتمہ شوکیر سے کو لے
قا بہ خوبیوں کہنے لیدہ کہ نا؟

زُن د پہ نہ کہنے گرحوو مہ اشنا
چہ مستا پہ خیال کہنے بہ راخہ کہ نا؟

زمایپہ زرہ خو نگوی چکونہ
زر کیہ د ستر کے بستکلوو مہ کہ نا؟

آخر عابد دیم میں دیمہ
پہ تابہ نوم د جاتان بر د مہ کہ نا؟

جانان و سه دکھ دکل غوند سے پسکارہ شوم
ماو سے رنگ دیستے نفر پہ غرغناہ شوم

جانان و سه بولہ دینا م تما شہ کری
ماو سه حکمہ چہ دزگ پہ نندارہ شوم

جانان و سه هلتہ بہ لار پشم چھ تھہ قہ سے
ماو سه چوتھہ سخ پہ نہ پکتے د دینہ شوم

جانان و سه بیل عنتر رنگ حان لہ کورہ
ماو سه نیشته سوات پہ سمه راپرہ شوم

جانان و سه زما پیه خال کیتے خھ کمال دے
ماو سه چیب شہ رنگ سے او سومہ سکارہ شوم

جانان و سه دیستہ ران ساتھ پہ زرہ کیتے
ماو سه رنگ د عشق سندھ و فوج خون ر شوم

جانان و سه پہ نہ خین خفہ کیتے
ماو سه او س پہ تا میں پوچ پورہ شوم

جانان و سے قُل په چُرُو ستائیں کیں م
ما و سے حکم چہ نہ یاد په تارہ شوم

جانان و سے زما سِستم ته بہ تھیٹک ته شے
ما و سے یہ جانا فہ کلک کلک دغڑہ شوم

جانان و سے په انتظار کیتے بہ د مرکب
ما و سے را بہ شے ادلت ته په اسرة شوم

جانان و سے ته بہ (اے ما کله) صبریں شے
ما و سے هله کہ بندی په هدیرہ شوم

جانان و سے حق د ھنکنے زیات پاہل شو سے
ما و سے ھنکنے خو کو ته وُوم اوں کرہ شوم

جانان و سے عایدہ مینہ د ذدہ نہ کرہ
ما و سے حکم چہ ملکرے ستاسئہ شوم

د جام د کړنګ سره چاه ستا یېنکۍ و شپنګانه وي
د مینځ شئ هړ و شه خوند نه وي شه رنګ نه وي

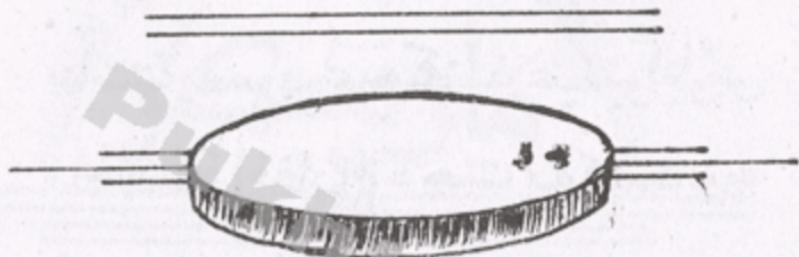
جامونه کله کوي خوند د پیښو را په د هوپ کېنه
چه د خواړه غاره د جبنت د سیلې شنک نه وي

ساق په ما د د شتو ز بادنه هله کوه
چه، م د کای د لختو په غاره بنسک نه وي

شهه همه خبر وومه فرما ګیله د بیښیرو تو زړونو
ما وسے د بېنکلو زړو نه یېنکلی وي یدرېنګ نه وي

پُوٹھے شئی چه امن ته خطره ده لیونو ملکرو
چه په حقل کېنے د میئق سترکو جنگ نه وی

هر خوک د ستاف د نزو شو ندو نازکه مسکا
کله عاید به در پسے بل خوک ملنگ نه وی

پیښور ۱۹۹۱ء

لِمَحَه لِمَحَه جَانَانَه دَ قِيَامَتْ نَه كِمَه نَه وَه
سَرَا دَ بِيَلْتَافَه دَ آخِرَتْ نَه كِمَه نَه وَه

مُنْ زَمَاحُوا فَوْرَ پَسَه خَاؤِه او ایو شَوَه
ادَادْ جَانَانَ هَمَ دَدَ دَولَتْ نَه كِمَه نَه وَه

بِنَا سُتْ پَه سَوْ لَبِو بَكَتْ تَعْظِيلَه وَلَهَا او سُو
دَاخَوْرَه دَ افْقَانِمَ دَ جَنَتْ نَه كِمَه نَه وَه

خَوْشَاهَه شَوَهه سَتَادَ لَسَوْ خَبَسَه بَه خَيْرَ كِمَه
بَه نَكَه يَارَانَه دَدَ اَفَتْ نَه كِمَه نَه وَه

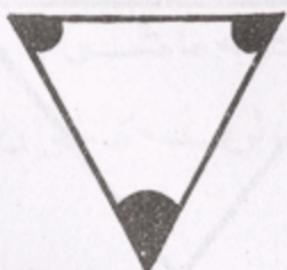
ثَوَندَونَه تَرَالَه رَأَكَه رَخْوَرَه تَرَانَه لَرَكَه
مُسَكَا دَچَادَ سَتَرَه کَوَ دَحِكَتْ نَه كِمَه نَه وَه

کَه او سَتَه تَه مَنْه خَوْآخِرَه يَوْلَه بَه وَلَه
چَه مِيَتَه دَعَابَه دَعِيَادَتَه كِمَه نَه وَه

مازیکر

پُسْتِنْجَوْلَهْ نَقْمَ اَيْنَسْ شَهْ حَسِينَ دَ
ماَنِ يَكْرَنَكَهْ دَ نَقْمَ غَوْنَدَ سَرْتَكَنَ دَ

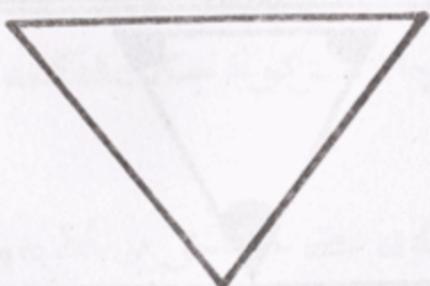
پَهْ دَ سَ وَحْتَ كَبْتَهْ چَهْ عَابِدَهْ يَارَ لَهْ تَهْ فَ
كَهْ دَ لَبَرَهْ سَهْ دَ لَدَأَرَ پَهْ زَرْ سَتَكَنَ دَ

قِسْطَلَعَةٌ

یاں چل زپ کی تھے جو پکری، مل جاتا نکری
 ماہدہ نچل زپ کے پا چل بیایا نکری

در قیب عودت سے میں خو عابد نہ دے
 چھ تا پریدی یارہ بل دن پڑ ارمان کری

پیپنور خود پیپنور دے

منم بنا یسته بنا یسته بنارو و نہ شسته دے
خود دے په تو لو باندے بن دے کنه

ڈھرخاٹھ نچل خونداو وہ نچلے متے
خو پیپنور خو پیپنور دے کنه

ختکه چھ بنا دا سے ہے نوم بشکل دے
پہ سری تکی ڈجافان پہ شافے

دلته جوہا بشکل، ماشوم بشکل دے
پیغٹھے ننک لری ڈھوان پہ شافے

ڈملادکنپ پہ شافے دنگے غریو
ڈھلمو زریو ہے کلک خیبر دے کنه

نکھلے سرے گللو نہ ہیں اُو وینی
خود دلیں تند کا پرے نہ ماتینی

داسے کہ شوک بنار و ته ہیں اُو وینی
ک پیسپور تند کا پرے نہ ماتینی

ہر یو سعیرے ک گللو نہ سحر
خومازیکن نہ مان گیر دے کنه

چہ پُبتنے سینکاریدا اُوغواری
ک پیسپور نہ کیمُن تقر غواری

ک خپل جافان نہ چہ تحفہ اُغواری
ک بنار گلے نہ درے خلور غواری

چہ بنا پیر وله هم بنایست زیارتی
ک حُسن داسے چادو گر دے کنه

زماں نہ چرے ہیرید لے تھے شی
هم دے زماں، ہم کے جانان پیشیور

پردی بنارو تھے ہم خویا لے تھے شی
کورادے زموین کے آمان پیشیور

کہ کے لوگو اور کہ کے شور کے بک دے
خوز موبن فریڈ، زموین حیکر دے کنه

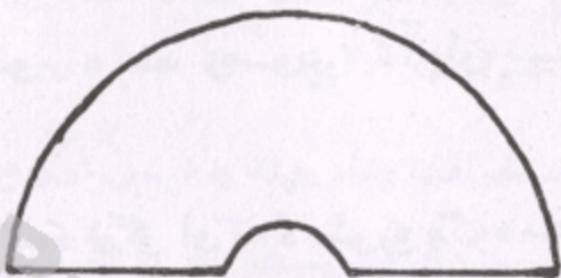
کے پیش تنو کے ثقافتی خبندہ
کے بد و ستر چھوپہ آمان دے وی تل

زموبن کے فنک اف غیرت خبندہ دہ
کے دے تھلا آباد و دان دے وی تل

چھ کے سائل پہ بد و تھے دے پیوند
خو کے عابد کے زہکی سس دے کنه

علیہ لاریشہ پیشیور کیفیں قورما دراواڑہ

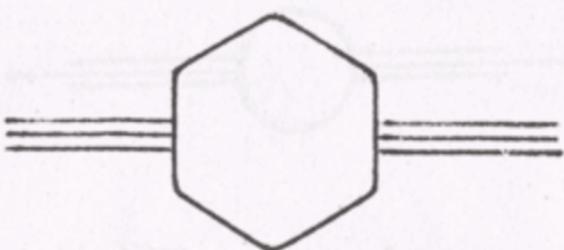
غیرہ کے سائل ہیب نظم، کلم پیرزو شی پیغمون پیشیورہ

درگونو نو بیمار کجنه گر جم غتم رنگ یار هم یاد بینی
شمه بل بناست پکشته دز پر پدھ هیچانه خوب بینی

د اپستون نظر عاید کا پیش تا انه رنگو فه غواری
هر وطن که چیر بیناییسته شی پیش تونخوا ته نه رسینی

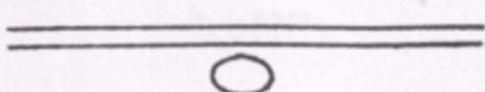
زماَد نرُكُّ أواز، ظالم جافان ته اوْرسوَه
زماغز له حُان زما اَرمان ته اوْرسوَه

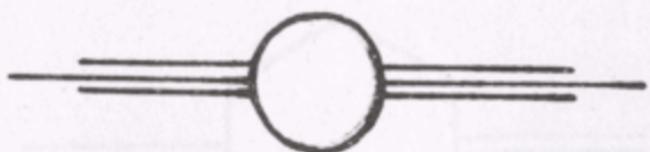
دغه سپور مُنْ ده، که چاناده، نوچیز نه بوهینه
خوخد ایده نَرم و پیسے اَسمان ته اوْرسوَه

د هُونت حقل نه، م تراخه تراخه، د پر دوته راُلله
وخته ما بیا د تنهایی زندان ته اوْرسوَه

د سپولی باده د خوب و خوب و، و بن موپه ٿيده
د درج خيره م د زرُكُّ دَرمان ته اوْرسوَه

بس د هے چه خلاقو ته بمنکار کشی د اقيمه د ڦينه
جانانه لاس د خپل حايد ڪريوان ته اوْرسوَه

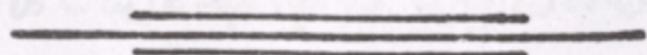

ساده عايد و مه په شمه پوهيدم
ستاپه چالاکه ياري فه پوهيدم

د ناخوالی خندام پنه پميرنده
مينه فاد آن کرم کف پنه پوهيدم

په خله د بد او کول چه او د وئيل
ظالمه زه خود په زرگ پوهيدم

مينه هم هاغه وخت بكته هم پيرنده
چه نه په بد او نه په بنه پوهيدم

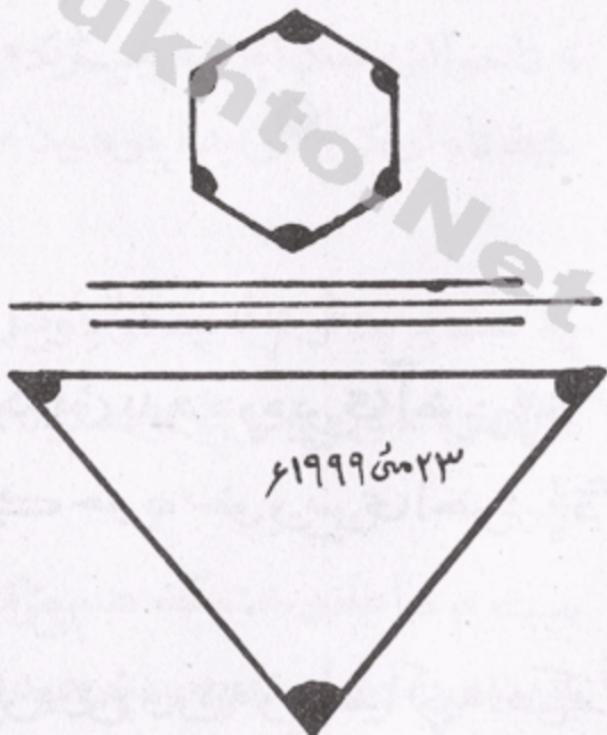
په ځُدایي به دردینۍ آخرنړو د کنه
په تا پسے خو به، خوبینۍ آخرنړو د کنه

ستا ټير دروغ ورته ریښتیا کړمه د هوکمه کړمه
يوڅل به خانقاپوهينۍ آخرنړو د کنه

په تریخ نظر د خانې په خانې دانه وانه پريونې
په خوب نظر دراټوليې آخرنړو د کنه

نکہ د غر، غو ند سے درا نہ عنو نہ هم او پرے شی
خو دیں پیدہ لیں شہہ خلقہ کینی آخر زر پڑ دے کنه

هلفہ یوقن پیکشہ عابدہ خان لہ خاٹے کو یڈے
پیکشہ مفر خلک نہ خاٹیں کا آخر زر پڑ دے کنه

زماله سترگو تبنقی خوبونه
حکله خو ہولہ شپہ کوی خوبونه

ھفہ یہ زیان ددیدن، زیان نہ گزی
چہ پہ خستکل دیار ورچ خوبونه

پہ ویسنه هم گته، کوئے نہ شی
شوک چہ تل ویتی تاؤاف خوبونه

خدائی دیرے خوب کری پہ بسلکو کتبے حرم
چہ د جو فگرو نہ وُرپی خوبونه

موبن پہ فکر و نق کبنتے، مکلو نہ ساتق
زمونی خوبونه وی سیری خوبونه

داسے د شریک بنگو ولہ مہ ورکوہ
عابد لہ ویسیں نہ کرے حلی خوبونه

میں ن پُکھ ده ترخو کوی تاوان په مان گیر کبھے
اٹھ خدا یہ من خوراولے جانا ان په مان گیر کبھے

دھوپ په غار کا نامست د چینزی سیلی په شغ کبھے
چھ مايدہ یادوی کہ فابیا ران په مان گیر کبھے

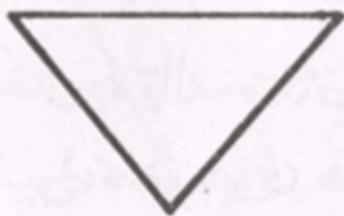
هر خو کہ په دے نور و ختو نو نور عونہ راوش
راٹھ د دیدن را لہ ارمان په مان گیر کبھے

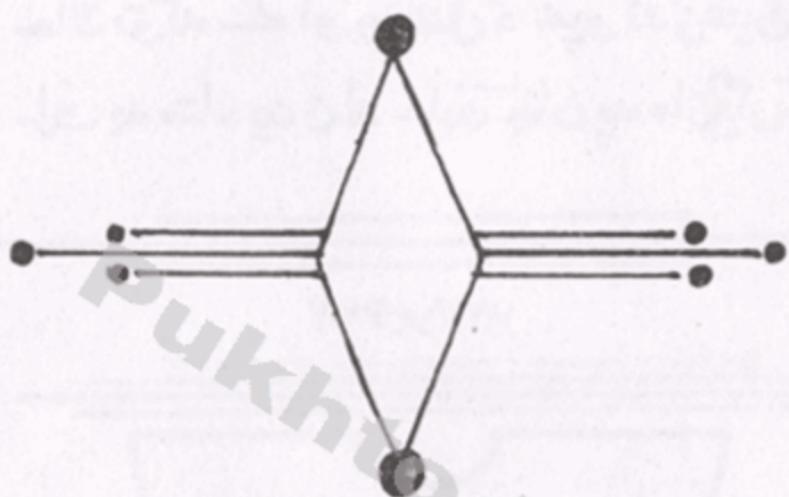
خالقہ داد سے خومر نگین وخت دھرائیں
خوشحال شی پا شاھان شی مردو لہن په مان گیر کبھے

په هلهه څاھے او شی د ډکلوونق یارا ټونه۔
په کوم څاھے کېښه ناست وی دوکیا رن په مانیگو
کېښه

حال توکه نئے او ویستل د خپونه زنځیرونه
راغه په ستاد یدن له عاید جان په مانیگو کېښه

۱۳، نومبر ۱۹۹۸

زروته مساوی خه لیونئی هوا را والوته
راشه پرس لے مش دیاری هوا را والوته

ھلتہ د آخر په تاں خویں لف تا او و چنگل
دلته د سپری د خوشبوئی هوا را والوته

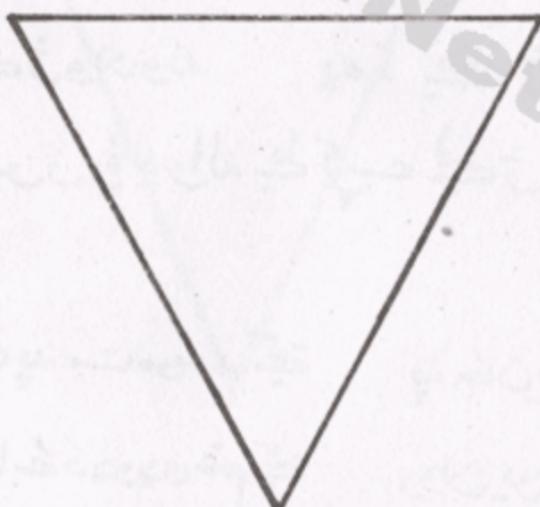
نه پینتو، لیکلے شی، او فه پینتو لوستے شی
دا په ٹھمۇخە د بے منگئی هوا را والوته

ما ته شے په تئ، کرک د خپل کلی لیونی یار
من جوی د سے وطن ته د درگئی هوا را والوته

ڦونڊ پکنے دسا ۰ اخسته فشی او س
خدائید په کابل شهء خونزئی هوارا والوہ

بیا به تے سالو دخنه تلے وو دیدن به وو
کله چه به هم پرے جبنتئی هوارا والوہ

ترپھ تے درنگو وو ددے بسار، نه هوا کیر شلو
من په عابد خپله غرختئی هوارا والوہ

سندرا

یہ بے مزے   ژوندونه
 خاک ایرے   ژوندونه
 ماله دن پک و هر و سخ ذرے ژوندونه

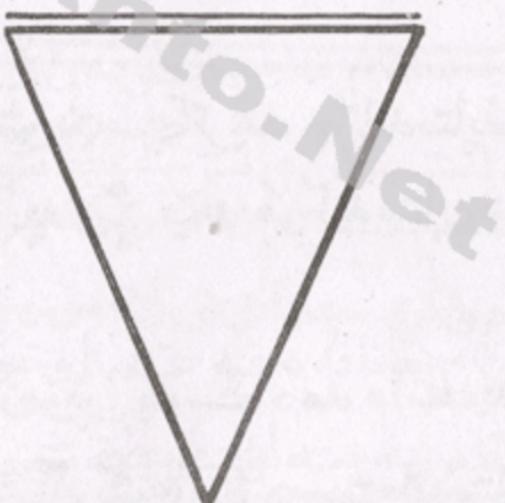
خوک دخیلوی غرضی ته دی   ناف ته گوری
 خوک دیاری غرضی ته دی   چاف ته گوری
 یہ د پیسے ژوندونه   یہ د بشکلے ژوندونه
 په شاعر زر په درالله یله کپے لیسے ژوندونه

د زمیق ب په مست موسم کستے   په ھان یوموین
 د یار په ھائے د دودی غم کستے   روان یوموین
 موین کرو ژوندونه   موین سخون ژوندونه
 د نیستی دو ھے مو په فخر یادو ے ژوندونه

ھر یو ساعت د سورا نکارتے   لمبید کرمہ
 ستاھر یو وقت پنچل اختیارے   لمبید کرمہ

غره غره ٿوندو نه خوئه خوئه ٿوندو نه
د درده چک ڊرا کرچ هر مان گیس ٿوندو نه

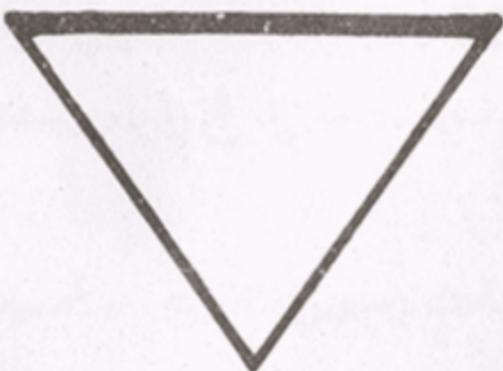
د ڪل په آرمان	پ د س سو ٿ پ س ل و ڪ ٻ ت
ن ڪ تل په آرمان	په ا ر م ا ب ق و ر ٿ ڦ د و ڪ ٻ ت
که ٿ سپر لے ٿوندو نه	د چا به ٿ ڙ و ن د و نه
عاين له ه آرمان په نو ٿ ق تلو ٿوندو نه	

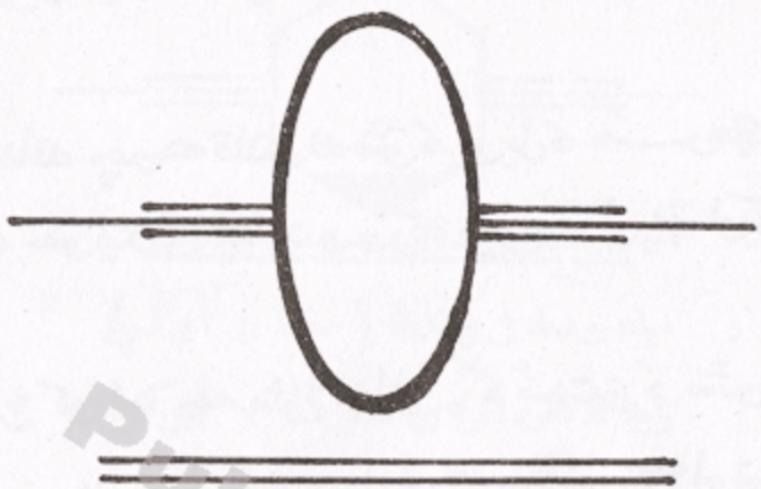

ستاپهُ بیتار کبته

پا پر شنے شونو سے کر جدھ جانا نہ ستاپهُ بیتار کبته
پوچھ یہ هس پہ نر کجھ یہا در مانه ستاپهُ بیتار کبته

پہ کلی کبته زموجن دہ سے دمہ دا اسے دہ نہ سے
دا زدہ چدھ خنگہ شوم ستر سے ستو مانه ستاپهُ بیتار کبته

یو کہنے ھے جامد ھے پہ بدل لاس کہنے ھے تیسے اوینوے
ڈاہد پہ دوانڑ جھاونق کہنے مور پے اوینوے

ھیٹکار ڈ نہ کوئی سپولی تھے لا مُود ہے چرتے دی
بنکلو ھنبو قہ بے وختہ آئئے اوینوے

دا اَبشارہ پشم راغے کہ شبتم وریوی
کہ جبڑی سیلیٰ تھے یار زلفے لحد ھے اوینوے

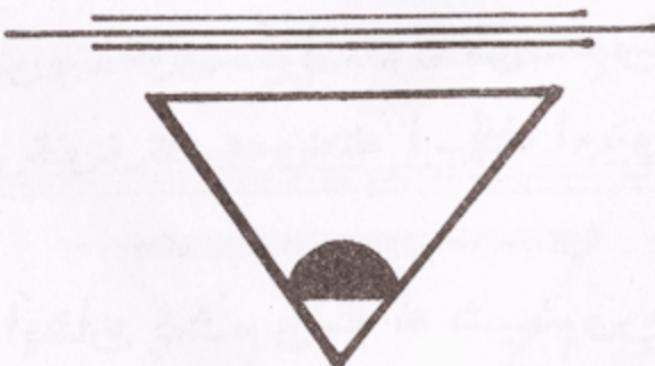
ڈ نرڑی پہ کور کہنے مرنگا شوہا یتھے او قبستیدے
قارا قہ ستر سکے، او کہ ناہ بله ھیو ھے اوینوے

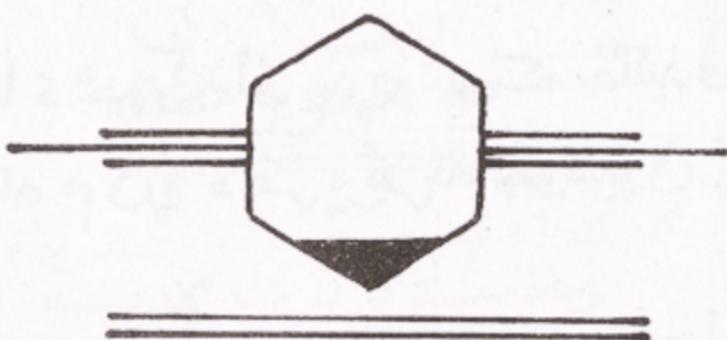
اوُس خود میئے بجیبه عنذر دے دستور دے اشنا
ھر یو میئن دکھل په نھائیاں ته پیسے اوپنے

پینستانہ چرسے قلار ته شو دیو بل د مرچد
کہ خو یندو، میاندو ورته ھیرے لوپتہ اوپنے

ھر کو خد چھ شوہ خالی د پینتمو د شورہ
موہن په ٿرا ڪتے صوابی ته سترے سرے اوپنے

چھ د چافان پارش نه شو تھے د سلکو چکے شو
عابد، په شوندو ڪتے واپس چھلے گیلے اوپنے

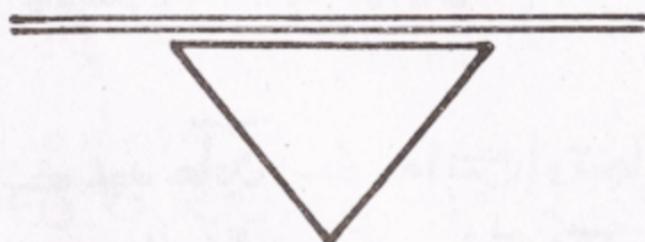

بے وَسہ ٿِو ندہ اِنتہا د او کرہ
نِماد هَر اِرمان سو د او کرہ

ما پچہ د او کتل نو او د خندل
چہ په خندل آشو سے کہ خندل د او کرہ

بیا خو بہ عشق نہ وُو چہ پویہ وو
چہ د آجفا او کہ و فاد او کرہ

عابد کا پوئے شومنہ چہ ورک د کرہ
ما پچہ آزار کرھے نو دعا د او کرہ

خیر چه پو لوی همه ملنگ په ما بناي را
ستادیدن له ستاه ملنگ په زير مان ڳيري را

ستا د شمپوكى، اف ٻنرو خوکه جنگيدلى د
حکم هم زرده د هس پره نه خوشبو ف را

او س خونما ساہ ستا په وجود پورئ تله ده
ستا په تلو مرڪے، او په راقلو د زندگى را

شيخه چه او باسه ڪنه کيو ته را پريو ته
وانی هم ڦيار چه داده ستر ڪے تو روئ را

تاسو د سڀري نه ٿله کافر ٿه، مرنسته و آخسته
موين له نحو په لاس ڪيئه د ڪلاب په خاڙي را

او خاڻده لا ليله چه د آخر وطن ڪلو نه شي
دا سه پسر لئه کله چه په مه زرئ ڪيئه مستى را

چاوسي چه عايد، بئے بئے اسئه او تنه پريشي
ما د غم په ٿا ليا تدسته هر وخته ٽهنگوي را

د مورخط

زماد ستر گونه پناه کلابه
 زما پیه زرۂ کنے په خند اکلا به
 د لرے لرے سلا موته واخله
 د دعا کاف امیار وته واخله

په آمان او سے د تودو باد و نو
 هر یو قدم د شہ په سرو گلو ف

نیستی ظالی په کوم لور و پئی
 زما خوانه سی په فور و فرنی
 که لوبه نه و نه جیوری مونه و
 گرانه که چیره غریبی مونه و

نۂ په نرۂ په رپه رپه و نه
 ته په د کورۂ مسافر و لے و نه

که لوپه ورکه شو خون په موران ده
 ستایونظر لیده زما ارمان ده
 زما دستر کو ستر کو کیزه خانه
 یوه لحظه مته هیرینه خانه

ستا د دیدن په بدل حان مر و و
 خومره په کرانه ماشومان مر و و

چه لین قاوخته به د شی را تله
 ماله به خومره و سوسه را تله
 چه کو رسیده نه و زن په ور ان فوت ما
 ور ته کتل دغه گز لان و و زما

اوسم او ته لیده و ختو نه او شو
 و ختو نه څه چه ډیں کلونه او شو

ھا گسے او س ھم پا مته داره يمه
 لاره ته گورم ناقراره يمه
 ڈور په گرب پسے په شا گورمه
 غولی ته منہ کرمہ تا گورمه

دغ و همونق لیو تئی کرمہ زئی
 ذریه ذریه د جداینی کرمہ زئی

زمائکلا بھ په سپرلو میئنه
 په اختر و بونو په میلو میئنه
 چھ ڈ سپرلو نه بھ خبرینے کھ نه
 په اختر و بونو بھ پوهینے کھ نه

اختر خومانه ھم ما تم غوندگوی
 تا پیکست بنکل نه کرمہ غم غوندگوی

ڈ سپیلتو لوگی بہ وی او کھ نہ ؟
 پہ تا نظر خوک ما نتی او کھ نہ ؟
 لکھ زماں پہ خار خار پاسوی
 کہ نہ سحر دخوک پہ قار پاسوی

پہ خاؤں سنا بہ د لعنة ساتے
 جائے بہ پا کے کہ بنیزرن ساتے

لکھ چہ خنگ دلته یخنی چیرہ وی
 اور م چہ د غلتہ گر فی چیرہ وی
 چہ بہ پہ سوری کہ پہ نفر بہ نہ ته
 پہ گینہ موہر او کہ نہر بہ نہ ته

ز رکھے م وار نہ کوئی دا اولیکہ
 ما تھ پہ خط بکتے خا خنا اولیکہ

چه دا و همونه را سره شی گلہ
 دا و سو سے چه م په نر پا شی گلہ
 بیا م له ستو ف نور پی فه تیرینی
 زما خود غه و وجہی فه تیرینی

چه ستا چا چھی پرے پولی کبری گرانه
 زما بہ شہ رنگ تیرینی گرانه

زمون وطن د بسامارانق وطن
 زمون وطن د بلا کاف وطن
 گنے په وطن کیتے خہ نیشته دے
 گتھ د سے که د عزہ نیشته دے

په کور د غم ٿوندون زما برخه ده
 مسافری نر پا چاؤ دے ستا برخه ده

خطیس کو ومه اجازت اخلمه
 په دے دعا درنه رخصت اخلمه
 خدا هدیستی چوتھے په بندگیره کری
 خدا هدپه دے وطن و وحی فیره کری

زما بچیه چه خیل کورله راشے
 پینتوں وطن ته ؟ خیل مورله راشے

کھر چاھر نظر ته دیں په ارمان گوری
پنکلی پچیله ہان لہ اوں مینان گوری

مرکھ مرکھ در گوہی در قہ زر کھ په قابو گئے ساتھ
حسن دتے یارہ گوہی نے نور دا ایمان گوری

زماغز لیونی په دعنه خیال اوری
په هر یو شعر کچتے نہما لکیادہ ہان گوری

په موئین لا خلہ کوی شوک زموین نہ شدہ جو ہیں
داسیا سی خلک دی مصبوط کسان گوری

پنکلو ته پستہ نشته خلک ڈوچی لیتوی
پیدا یہ نہ کری مین کہ پاکستان گوری

خلک ہو بسیار دی بیلا ڈکھتے کوہ لیتوی
داتا وافی زر کے دمالة قاوان گوری

عاید د فر کھ په ویتو چھ نے تصویر جو ہی کرو
ھفہ تصویر لہ جاناں خریدار ان گوری

○

دام له ستر گو او یشکے نه خُسوے
بیلوق نه وینے مَدْنُرَه خُشوے

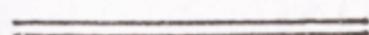
خدایہ و ریادتے کرے دکھی کوتے
په یار د پسار چھتو نه و خُشوے

ما پرے ستافم لسلکه و ران نئے نہ کرے
زمایپه خط یہ او یشکے ته خُشوے

ولے یہ نه نیسم کاشے د ستر گو
د ادا کا نو، نه خواہ بخ خُشوے

دلوبے اور غواری سیلا ب دوینو
مزدور کا ته پرے بس خواه خُشوے

عَابِدَةَ حَنَّ قَصَّهُ خَلَهُ چَبَرَهُ
دَچَادَ سَتَرَگُونَهُ رَاجِهُ خُشوے

O

سخته لمحے دا نتظر تیرینی
جاناته راشہ په آنکار تیرینی

ڈ خپل بنا یشت په خاطر راشہ آشنا
مان یگری م خوار و زار تیرینی
مینے ڈ او ویستم له نورث وندونه
ڈ کار و ختو نتھ م بے کار تیرینی

ڈ پس لی مان یگری ڈے دے راشہ
ڈ عنه لب و ختاد ڈے ڈ خُمار تیرینی

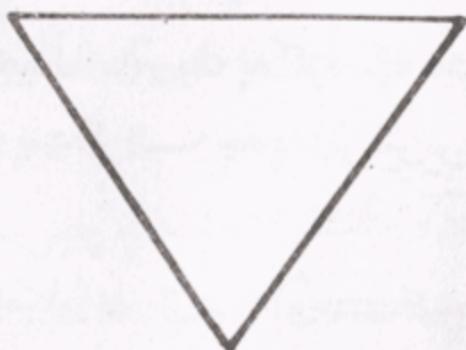
زما په خیال، رقیب په کتھ بکتھ ڈے
آشنا مخ پتکری چھ په لار تیرینی

بیا بھ ڈ شکلو نه تو بھ او کرمہ
عايدہ او س رانہ بھار تیرینی

قطعه

چه نشه ده خومر ستابیه من و کنک بینه
دو مرد تشتته که شرایو په پیالو بینه

ستابیه یو نظر کتو خُمار خُمار شو
عابد جان شه کوی نور په مینخانو بینه

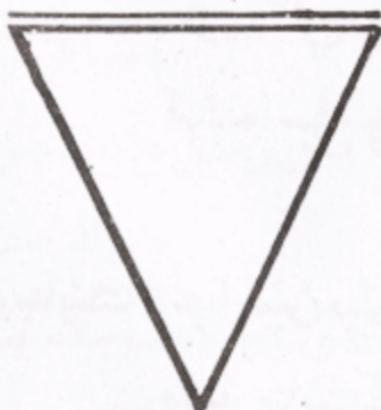
“د هفو” “ستركويه نوم”

دادرنگونو شپه، مسٽي دهفو شکو په نوم
نول کلابونه د سپرني دهفو شکو په نوم

پستقون ذخل چه سنه زماد را تلو لاره ساري
د دوبئي نوله رنگيني دهفو ستركو په نوم

که د مسٽي وي عايد چانه که د غم سازونه
د من پشے نوله موسيقى دهفو ستركويه نوم

سند رک

زما د ٿروند بنا یست د س ليو نه جانان زما
 کشمـا لـے جـانـانـ زـما
 د هـنـ بشـکـلـيـ نـهـ بـشـکـلـيـ دـ سـکـنـزـهـ جـانـانـ زـما
 کـشمـاـ لـےـ جـانـانـ زـما

پـهـ جـهـانـ نـكـهـ بـاـنـ رـاـ اوـهـيـريـ
 الـفتـ بـهـ رـاـ تـوـكـيـريـ
 دـ سـهـ دـ لـاـ زـيـاتـ شـيـ چـهـ دـ نـيـاـ پـيـشـهـ نـيـكـيـنـيـ
 الـفتـ بـهـ رـاـ تـوـكـيـريـ

خـوـ ماـ دـ پـارـ یـسـ دـتـ توـرـ تـکـرـعـ جـانـانـ زـماـ
 کـشمـاـ لـےـ جـانـانـ زـماـ

دـ هـنـ بشـکـلـيـ بـناـ یـستـ دـ چـيلـ مـيـنـ دـ پـارـ اوـهـريـ
 پـهـ هـنـ بـناـ یـستـ كـيـتـهـ زـورـ وـيـ

کہ تو روی او کہ سپین دنچل میں دن گا تک روی
پہ ہس پناہیست کہتے نور روی

مکلو نہ ور روی سپر لے سپر لے جانا نما
کشمہ لے جانا نما

ثاف نہ چرتہ نیشته کہ پہ سدہ کہ پہ غرد سے
دستر کو م نظر دے
سادہ د سے خون ہکے ٹھک دینے سندھ دے
دستر کو م نظر دے

زماد نہ کی سرد سے پناہیں جانا نما
کشمہ لے جانا نما

کہ تو رد سے خوب نیا است م دے زماد زنے خال دے
د سیالو سر سیال دے
عابدہ نما فکر زماں وند دے زما خیال دے
د سیالو سر سیال دے
زماد تزوں د وین م ده لونگے جانا نما
کشمہ لے جانا نما

○

که جانان، که سپر لے مازیکر
زموند کی لیو نے مازیکر

ھین، م په چیز و قماشو کینت نہ شو
ستار انتظار، او د پھینت مازیکر

دیار، د خوا میا شتے کلو نہ دا سے
که د ٹھی یو لنھے مازیکر

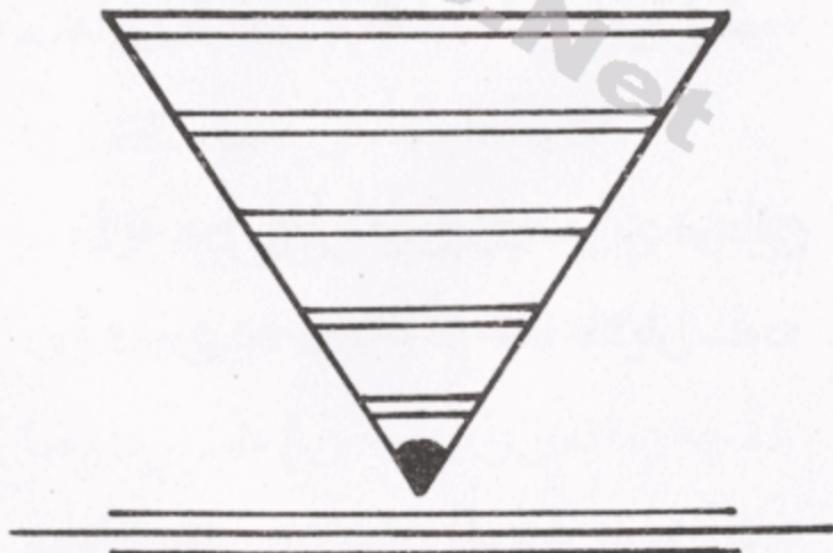
زماں بہ تو له شپہ بیا خوب چرتہ وُو
تمہ پھ بہ لب شو لے فسکے مازیکر

بغیر د یارہ ترے ویساہ و تلے
خدایہ مدام لرستروندھ مازیکر

زُخُو لجِه شم، زُخُو أُفُر وَأَخْلَعَه
قُهْ چَه بَه شَحْنَكَه تَيَّرَ وَسَه مَازِيَّكَه

پِرُون خُوتَه وَسَه دَرْنَكُونْه كَوْفَه
پَيَّكَه پَيَّكَه دَه سَه نَشَنَه مَانِيَّكَه

خَدَاهُ خُورِدِ بِيا كَرِي رَا يُوكُه عَابِدَه
هُفَهْ جَافَان، هُفَهْ نَيَّرَه سَه مَانِيَّكَه

تئه یونه ره حله مُنکر شه ستادا دیارانه ده
ستاغضه دیاری دکه ستاختدا دیارانه ده

په جنت کیته يه ده چان یو په دونخ کیته يه چان پو
دلته مینه کول غواری دا دنیا دیارانه ده

وخته ستادوی قسم چه دنخه نخه مرغ نکړے
دا یوہ نښه را پاته داشتادیارانه ده

زه په دوازه آجادینه نه په دوازه خو مخالیم
د بنیرو د مینه شاخی ستاد عادیارانه ده

دلته مینه مینه نیشته دا اعتیار په چا او نکړے
پردیس قش وخت اړول دی، پښق هنخ دیارانه ده

اے عایدہ لیونیه دا چه بیا را ته را خون شو
جو په تا چېه را غله خانه بیا دیارانه ده

سندرا

ستاھر قدم ته چه نظر په لار غوھینی زما
 په ھانم شک شی چه میئن دکرمہ
 ته چه له ورایه شے بنکاره زر کے در زینی زما
 په ھانم شک شی چه میئن دکرمہ

په ذہ خبر چه خلقہ شمہ گیلے کوومہ
 کلایہ دا چل خو په مینہ کیتے وی
 ته چه خیں سے لنداوے اوڑا اویندہ کوومہ
 کلایہ دا چل خو په مینہ کیتے وی
 ته چه زمانہ روانین سے ترک خویرینی زما
 په ھانم شک شی چه میئن دکرمہ

دا زکُ چه پا نے د کوومہ ستاد گونہ لیکم
 د الیون قوب نه د سے خالی د خہ نه
 نکہ په ھان چه ستاد ھیتے تعویز و ته لیکم
 د الیون قوب نه د سے خالی د خہ نه

خیره ۋىرانە دە كە عقل خەرسىپىن ئازما
پە خانم شك شىچە مىئۇ دىكۈمە

دوازى دې يو بىل نە خىرىخە خىپل نۇپۇ پەتقو
خىرىخە خەتىئە شىخە اوْتە وايىو
يارى كۆم اوھم تىكىيايىو ياراڭە پەتقو
خىرىخە خەتىئە شىخە اوْتە وايىو
كە چە ستا عنۇندە پە وىبىنە پىتى ئېرىن ئازما
پە خانم شك شىچە مىئۇ دىكۈمە

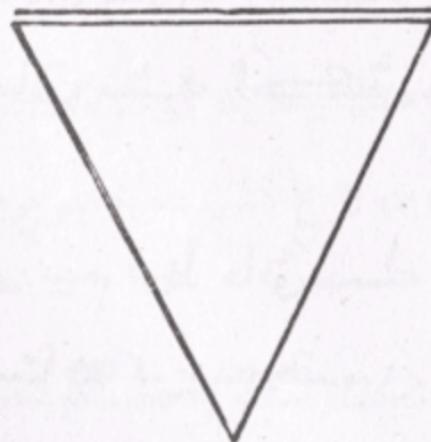
ستاھم اوْتى اوْتى كاتە جاناڭە ھىسىتە دى
تە دە عايدى پە زرگى سىنە پۈوهىرىتە
ستاھم زما نە شەمىد ئە جاناڭە ھىسىتە دى
تە دە عايدى پە زرگى سىنە پۈوهىرىتە
دا ستاچە "ما تە" ياراڭ "تا تە" رېڭ زېرىن ئازما
پە خانم شك شىچە مىئۇ دىكۈمە

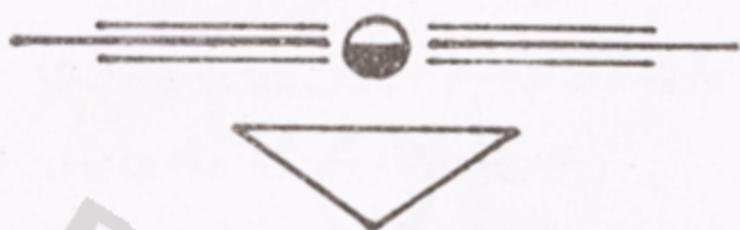

دُنیا دِل خوب والی م نہ کوئ تقریب سے
د اسے درجہ م پہ نہ کی باندھ راخوند سے

حیبت کہ عبادت وی زُمُر آپ میں
زمارہ زمان رہ نہ دے دچاکور دے

نُکُّ بَدْ و ستر گو لہ امش مانقوفم
ذپُھُ لونگے کوم پہ یاں منتظر مانقوفم

تاقہہ د د سے کلپ نہ کچڑا یوہ رخ
اوہس بہ د پھا پہ دُرشل س مانقوفم

نُکُّ د جاناں ستر کے اکثر وینمہ
نُکُّ د مساق فشہ اکثر مانقوفم

پینقون یم لوظا مانقو لے فشم
خوستا نہ کرے قسم زر مانقوفم

ذرّه کنے په د میتے خطر، پرییدمہ
نوراں بہ د لارہ د در پرییدمہ

هیں شمہ بہ ہم و سے اوُس بھئے نہ وایم
تا آف مستا احسان بہ مشیر پرییدمہ

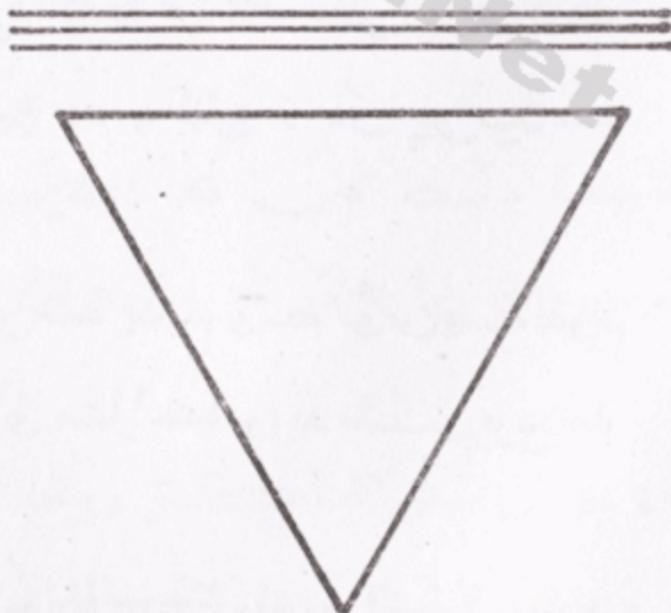
د اخْرِقْتی چیلہ بہ آوتہ کرم
فریز، کنے په بسخ شوئے خجن پرییدمہ

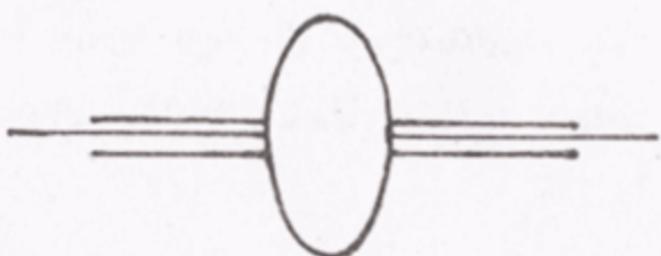
ستاد غم قیصہ کنے په، سلکوشہ
نیمه کنے هر جائے اکثر پرییدمہ

داشته مهیزه موذه اوکرله
نقس به ستاد پشم هان میگر پریده

من يه جناره دارمان، یوسمه
من يه درقه بشکه خبر پریده

ستا عاید یعم ستا مریدن آیاره خو
نه دن حم په زره بله پوره ریزیده

رُنگو نه د بُنا يُست را وَرَوَة په پسلى کيئه
ٿو ندقن ته خوِم لب بيدار وَه په پسلى کيئه

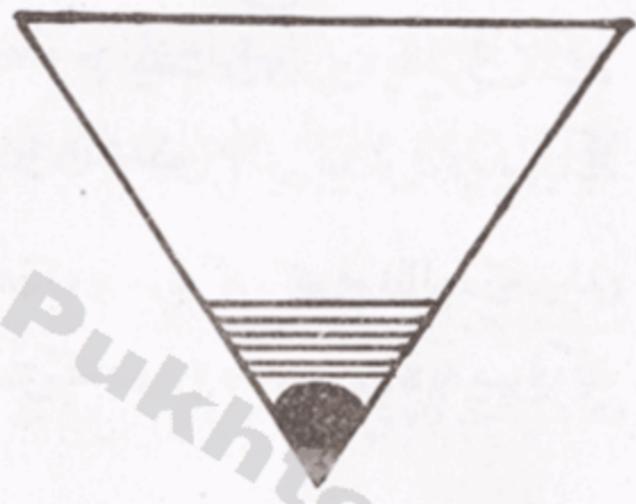
يلاد خلک د مرد که کوم ظالم درته و میلى
چه ستر که د ورن ٿو کے تُر ٿو کا په پسلى کيئه

ن ڪيئه م خوبن ٿو شه چه هر کله ٿئے غول ٿئے
خو ستر که رال لب ٿئے خوبن وَه په پسلى کيئه

ڦر ڪيئه د جانان د نظر هر تاخم تازه که
ارمان له م خواهي سیکلا ٿو کا په پسلى کيئه

ساقی د فریب نه د هه د ریستیا ۾ نه موہم دے
جامونه په اخلاص را د کوہ په پسلى کيئه

عابده خلک پوري ده چه ڀغنه د کلو راؤهري
تہ سپيل پرهري ن رُنگو رُنگو وَه په پسلى کيئه

تلِم ساله خوا په ز پا آرمان او پر هن و په ده
دو هن محیت در نه لا کوم جھ تو رو په ده

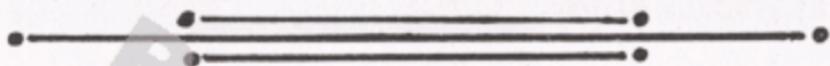
ستاد مخ د خال نه م غلا کر سه ده ما او و خبند
هر بخت م یار ک تر سه یو داغ په تھیک و په ده

مد کوئی یار افع چه غنیم مابنام تر سه را و ہم
ما و رله پخیله، خپل رنگین مانیں و په ده

تاکه م ز پی له ہیر خواب د د را و پیدی
ما ده د هم یاره تل د یشے نظر و په ده

تہ کبھی جانا نہ دشوند و آور مرو کو رکٹے
ستا نہ م خپل خان تکہ د مری پہ سوچ دے

وقل یاران م ما، پہ م اکتے کو ری خون لاؤ رکیمہ
وقل یوبل ته واقع عاید کوم جادوگر و ہد دے

Pukhto.Net

سندرة

دُجُر بے کوت له چىنكى راغلە دىئە آدم خانە يارە
يە پە ماڭرا نە يارە، رىاپ تەلاس كە

داپە تاخە شۇي چەلاس دەن ورخىتە آدم خانە يارە
يە پە ماڭرا نە يارە، رىاپ تەلاس كە

ستاپە ۋېو ھەن دُرخود كلى
دەخىل جانان پە نوم پالونە يىسى
مېتە داد پېنىتىنۇد كلى
دەخىل جانان پە نوم پالونە يىسى
دەيە قۇيان آواتىز دېنە وقە لېن وينە آدم خاڭا يارە
يە پە ماڭرا نە يارە، رىاپ تەلاس كە

سندھ چوندے، آوان غلے تکرپے
 مینه په هن زر کیتے بیداں ساٹه
 جو پہ چوند ون دخاول خلے تکرپے
 مینه په هن زر کیتے بیداں ساٹه
 ڙوند په سلکو سلکو چان ڈھله مرینه آدم خانه یار
 یه په ماگرانه یار، ریاپ ته لس که

دخان چانی اوئن نه مرکه اشنا
 ریاپ له ٿئک ورکه را بول که یار
 دھینه ڏک دھر چان په که اشنا
 ریاپ له ڏئک ورکه را بول که یار
 چو کلی په چلمو آباده وینه آدم خانه یار
 یه په ماگرانه یار، ریاپ ته لس که

ریاپ دخور شرپه پردو سندھو
 دھیلو گو تو په نور خله پوهینے
 چان را پیکار کرو پیسق سندھو
 دھیلو گو تو په نور خله پوهینے
 عاید په چان پیچله چیده ناز کونیه آدم خانه یار
 یه په ماگرانه یار، ریاپ ته لس که

”خوب“

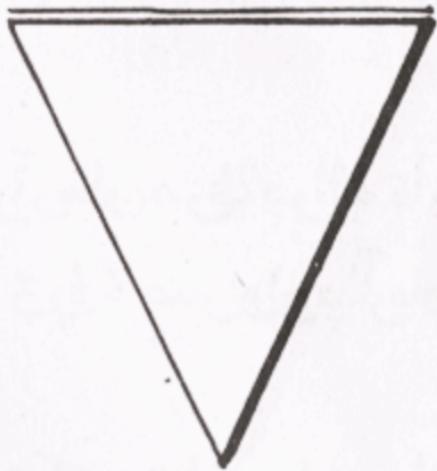
ڈین نوئی وَنے را پیشے یا سی سپھے
کله چھ لار پشی نورا پا سی سپھے

په ٿو ند مین په شو گیو مین یو
خوب خو ڈو ند نه را او یا سی سپھے

چاٿه از غے چاٿه يه گھل پنڪارم
چاٿه ڀو د سے چاٿه يه خپل پنڪارم

نُ گناه مکار که لوئے ولی شمنق هم
روعو ته رو غ، غلو ته يه غل پنڪارم

ستاد خال د بېنکلولو په اړمان یم
د دې خیل زړۍ د اغلو په اړمان یم

ستا په میته کېتې م کله قرار غوبښته
زه خو تل د درې یدلولو په اړمان یم

چه د هر آرمان مرئی دراله تاؤ کړه
اومن د نړۍ د صبر ولو په آرمان یم

زه چه شنکه غواړم هاځسے او نشي
په جانان د خه لیکلولو په آرمان یم

کله غواړمه چه بیغ نه کے دراشم
په جانان نئے دشیدل لو په آرمان یم

د یار ستر کے نور و هر دی خاموش یم
ز که ټین د خه و بیلو په آرمان یم

د یو بینکلی چادو گر اداء واد
د عابد د گیرل لو په آرمان یم

جتنگ دستر کی مکتبلو خونرکے م په کئنے بايئلو
قيو هو بسيا رهوبنيار کيد مه ليو فه م په کئنے بايئلو

ددے بشار مينه رو تکار وُو، دلته مينه په پسيو وہ
ذُقش لاس فوم تاولن شوم يوسپه م په کئنے بايئلو

بے وفا يار م خيل نه کوف، هيں يار ان رانہ پوردي شو
نه دیو گھل ارماني وُوم، پرس لے م په کئنے بايئلو

ستاد خ سُنْ در قیب شول خیل نه کے دپس تکون کرو
ستا په حال پسے به مری ششم، تقرنگ کے م په کئنے بايئلو

کسمالي دچا د ياد هم د سے حالات را فه وچ کرول
خوشبو ی خون فری هم شته بتا پيرے م په کئنے بايئلو

په سپولي کئنے م عايدہ کته او کره، او که تاوان
گھل م لاسو کئنے شو پا تے، گلا لے م په کئنے بايئلو

مینه کیدے شو، غلامی نه کینی
 نور زماںہ ستا یاری نه کینی

تہ کہ حان خدا گئے گنپے نوہم او گنپہ
 زماںہ دغہ بندگی نہ کینی

دھپل غرور پہ غوندوی ناست او سہ تل
 خوکوری حان لہ زندگی نہ کینی

رقیب لہ هر ادا خوند و کوی
 زماںہ دغہ یے خوندی نہ کینی

ہر تکے دیار پشانتے پنکلے دے
خط مئے په پینتو کتے رالین لے دے

تا پسے چانا نہ لکھ سستا په شان
حق بزماد ستر گو تپتید لے دے

اُر د سستا په زیر وعدو پوئی شی
مالہ حق مئے ٿو نہ په اور یون لے دے

اُپنکنہ دی دا چہ ٹھی دستر گوتہ
دا ور تہ د زر گو سیلانی ختلے دے

وایم چہ په خوب کتے ہم اونہ لیدے
نہ ہم در ته دا سے پتکید لے دے

اخو ستا تصویر غرم و تہ نہ گوری
کوہ عاید چہ تا په اور یون لے دے

تايد و ييل په ناتارو تقدوغ
ما ده مدل په قسمونق، دروغ

پيسلو، د هو كه کرو موينه نه منه
نه اينکو نه کريوانو تقدوغ

سيز لے ديان، د را تلو هير په نشو
نه منم نور د موسمونق دروغ

كله فاكله خو پيكان بشي
ريبار ملهم كره د نه هو تقدوغ

نه ديوئے لاري ساده عايديم
درقيب ذده دئي قسمونق دروغ

سندرا

دلته دد سے بشار پتھے چھ رنداشی او رنگونہ شی
ما تھے ستاد لفوتیں ہتھیا دھکری

دلته چھ پتھے موج کبنتے دیناییست سمندر و تھے شی
ما تھے ستاد ستر گو پھی یاد گری

دلته پیستے یلپے شتھ خوش نگر دینکرو نیشته دے
مو بیڑا لیو قی خود مشنگ خلکت پو

دلته غتھے ستر گئے شتھ خو زور دکلو نیشته دے
مو بیڑا خود مشنگ جنگ خلکت پو

کله چھ دچا ستر گئے د چل ول خُمار و تھے شی
ما تھے ستاد ستر گو فشے یاد گری

دلته دیو وخت مینه هم ببنکلی په پیسو کوی
بنه په خندا خپله حیا او بایملی

دلته مینان هم ژوند په ده اکو دھو کو کوی
پوئشی او خپله دینا او بایسلی

مینه چه بازارشی او ببنکلا ٿئه د کافوئه شی
ماهه مستاد مینه چڑھے یاد ڪرپی

د ادا، او دابنکلا زمانه زرپا او پس نه شی
زکه د غام رنگو د وطن یمه
خور سے ببنکلا سکا نه، م په زرپا کبنتے حایند ڪنشی
ڪلے د کل رنگو د وطن یمه

کله چه ببنکار په ما زیکر س تو رسونه شی
ماهه د حیا، لو پتھے یاد ڪرپی

سترے شم خوستا پیده تصور یادت سے دہ مشتم
 ستا عابد یم ستا پیده مینہ یا یمہ
 ستا نہ کہ جُدا یم، ستالہ یاد بہ جد اندھہ شمہ
 ستا عابد یم ستا سندھ وایمہ

کله چہ پہ سترگو راخوارہ زما خوبونہ شی
 ویشن شم مانہ ستاشوکنے یاد کری

دعايد دغشن زر په شان دنه وي
ستاو ختن ده دتل ستايد شان خواني وي

ستاوه پا ته را ته هیچ نه دی چانا ته
خون ما د ز په عابه در سرق وي

سندري

په رو غو خلکو بنه نه گی شور دليونق
سندري دی زموین دز رک تکور دليونق

وریئٹه ارمان م ور جید و ته کوئے جو پے
د اپنکو په باران مری دز رک او ر دليونق

عایدہ ستا سندري چه زما دخٹے نه او ری
د عینت ليونق بسیواشی نفر دليونق

آرمانو نه دن کپی وی خدمتی سرخ
خپله واٹی د چانہ اوری خیرہ

چھ الوتے ده لیندے م بیانہ دا
خود زرہ قاخ کیتے م شتہ هفتہ کو مرہ

نُ شاعر فوم په رنگو یکنے نے پتہ کرم
لیو نئی وہ دکلوں تو کاریکار

چھ پخیلہ خُلہ د خیل بنا یست حقیقت
تعویدن او کرہ خوک د نہ کری د نظر

د سترخوان د نرہ م ہر دیوار تھ خور
پید اکرے ایلہ خان یم بے دو تر

ما جانا ن سَرخِير ھ کول ڈدہ کرپل
رقیان م سوی او س لہ دے هُتھ

ھر یو وخت ز ما نہ خپل قلنگ اختنے
ما جانا ن غوبستہ دے تل لہ ما زیکہ

چا ویل چہ یشتہ ن ور پیه غریبی کیسے
دعا آید ان مان نے قتل کرو پیه متھ

مادِ په میته تل جازیٰ تر لے
تاراله تل د غم گیدیٰ تر لے

ھغہ آرمان چہ لیو ٹوی ٹُ کوؤ
اوسم د صیس په رسیٰ تر لے

تہ خوزما پشانے نہ ہے کتہ
تہ خوئے کلک ہے یہ سین نہیٰ تر لے

چہ ویش شوم بیا ہم چل گریو بنکلو و
په خوی کیتے تاراله تنڑیٰ تر لے

ز ہُ چہ د لفوندیوان ہم تکرے
خداک یہ وائی چہ جیسیٰ تر لے

خلكو د ڙونه منڌ ته ملا تر له
پیئنتو ملا ته گرد نئی تر له

عايده موين که وسے په گيله ماچ
موين یه هم یند وسے دياري تر له

خومرہ معصومیت د دے پہ سترگو کئے
شہ قاتل صفت د دے پہ سترگو کئے

د اچہ مئے د قصدا مانہ اپنے
بنکاری هبہت د دے پہ سترگو کئے

غروند غرونہ زرونہ ورنہ هیثونه دی
دو مرہ چیز طاقت د دے پہ سترگو کئے

چا تہ چہ و راؤ گوری برباد مئے کری
یار خہ آفت د دے پہ سترگو کئے

ڑوند ترے پہ آرام کولے نہ شمہ
خومرہ شرارت د دے پہ سترگو کئے

هم عاید تہ او گورے پہ قریو قندی
هم د یاوی بنت د دے پہ سترگو کئے

ستاد ياد پچھے د شماره اووته
اوسم حوصلے د کاره اووته

شومره د درد غزو نه شول خاچپېتے
خه پستے نغمے د تاره اووته

خلک دیو اوچی د بیل نه اوچی
هم د نزخه هم د بشاره اووته

ما سترکو بکتے پوے په دک حفل پېتکو
ھسےور پسے ریباره اووته

یار ز ماد ز رُخیتے و اوئریدتے
ز پُن نه د نظر په لانه اووته

ز د د عُصّتے په ادا من و ومه
ولے شوئے مُسکے د قاره اووته

سَنْدَرَة

يَهُ زَمَادَنْرَةِ غَنْتَلْ، تَاتَهِ يَا مِيمَ اوْ كَهْ نَاءِ
زَكُورِ غَمَ كَوْمَهْ پَا كَلْ، تَاتَهِ يَا دِيمَ اوْ كَهْ نَاءِ

پَهْ زَرْكَهْ رَاخْوَرَهْ دَهْ سَتَادَهْ مَهْ سَتِّكَوْسَودَا
لِيُونَهْ سَپِيلَهْ كَوْخَمَهْ خِيَالَوْنَهْ پَهْ دُنِيَا

يَادَوْمَهْ دَهْ پَلْ پَهْ پَلْ، تَاتَهِ يَا دِيمَ اوْ كَهْ نَاءِ
زَكُورِ غَمَ كَوْمَهْ پَا كَلْ، تَاتَهِ يَا دِيمَ اوْ كَهْ نَاءِ

زَكُورِ شَاعِنَهْ وَوْمَهْ دَأْنَلَهْ، خَوْچَهْ تَاكَهْ غَرْشَنَه
يَهُ زَمَادَنْرَهْ دَرْمَانَهْ شَوْمَهْ خَوْرَهْ قَوْلَوْطَنَه

زَكُورِ كَهْمَهْ غَزَلَهْ غَزَلَهْ، تَاتَهِ يَا دِيمَ اوْ كَهْ نَاءِ
زَكُورِ غَمَ كَوْمَهْ پَا كَلْ، تَاتَهِ يَا دِيمَ اوْ كَهْ نَاءِ

چه یہ تھے پر سے گھر ہید لے، تُکھنے لانے ساتھ
ھیر م نہ دے ہیں بھ نشی، راتھ یاد دستاقدم

ما د پلو نہ بن کار ل، تاقہ یاد یم او کھ نا؟
تُکھ د غم کرمہ پا گل، تاقہ یاد یم او کھ نا؟

ماز یکون سے بے دید تھے خومر تیرو شو پرسنی
ستاد میاد نہ چانا تھے، هدو زر کنہ شو خالی

ستا عاید نہ دے بدل، تاقہ یاد یم او کھ نا؟
تُکھ د غم کرمہ پا گل، تاقہ یاد یم او کھ نا؟

غشن مان یکو دی بے له تا انه مُسافرة
اډله خو د زر راو له جانا انه مُسافرة

خقد مه شے ته دلته یکنے زما دزر پاچاٹه
که د غله مز دون سئے په جانا انه مُسافرة

اډله درته د غ وطن سرے شکه گلزار کله
زما د زر په پېشک پېښتو خوانه مُسافرة

ترخو یده د پيلقون په د سے ریکزار و دشکنگر
ترخو یده نه ٿپینم د ارمانه مُسافرة

په خط یکنے را ته مه لیکه چه دیریم درنه لرے
په زر په یکنے م او سین سے عاید جانا انه مُسافرة

•—————•

په ٿرید و م خامخا آرُوی
چه، م خمین په نهند آرُوی

مینه د و س خمین ده دا گئنے
خان به خوک ولے په بلا آرُوی

مخ ته راوا رو و ریل خوروی
من، م تیرو، ته په رنپا آرُوی

ڙما ڦست ڄکه پېښتون چه ٿه وی
قل په بے ننگو خلکو ما آپ وی

هُم م خُقہ کوئی هُم مُسکے شی آرَة
په سو ڄیو م په بیا آپ وی

خُار سه ستر گه ٹُرَا اوپَولے
من م د شلکو په گُناه آپ وی

هُقہ د خپل سِستم نه، نه د ڪخپل
په عايد پئِر مخت دُنیا آپ وی

سَوْقَ دَد سَهْ سَمَكُونِ دَيْ بَنْكَلَى
دَهْ رَچَا خَوْبَنِ دَيْ، بَخْتَرَ دَيْ بَنْكَلَى

خَيْلَه يَوَه، يَوَه اَدَارَ خَرْشَوَى
خَوْمَرَه خَوارَانَ خَوْمَرَه نَهْرَ دَيْ بَنْكَلَى

دَ بَسْتَقَخَوا سَيْرَلَه، پَيْكَه پَيْكَه دَسَ
پَهْ وَطَنْ فَيْشَتَه مُسَافَرَ دَيْ بَنْكَلَى

يَوَه وَأَنْيَه مَاه، بَلْ وَأَنْيَه مَاه، يَادَوَى
زَمَاغَزَلَ اوْرَى پَهْ شَرَ دَيْ بَنْكَلَى

اوْسَ خَوْجَه خَهْ وَأَنْيَه مَنْفَدَه تَهْ مَوْيَنْ
چَهْ خَيْرَوَلَه موْپَه سَرَ دَيْ بَنْكَلَى

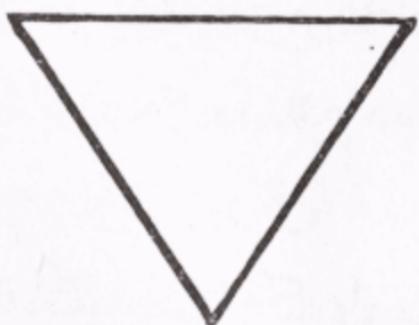
دَ بَسْيَنْه وَسَخَ قَتَلَ پَرَسَه نَهْ شَتَه كَيْنَى
عَابِدَه دَوْمَرَه زَورَافَسَ دَيْ بَنْكَلَى

●

خوبِ مُر کی دختد اچل رانہ هیری بی
چھئے اوں را کو لے دیاری دے

●

عابد زنھا او بائیلو حان په پسے بائیلو
لر پرید لے شھ پیدا سے جواری دے

دُعا

خیره د غیرت چه مُ په قول جهان خوئی دی
چه پا نہے د تایخ مُ د فرقی و کھپری دی

چه چرتہ د مظلوم او د ظالم راغلے جنگ دے
و تله د قابو نه لریزید لے د دہ تک دے

حیا پرے د خیل حُان او د تمام چھانہ کرانہ
سینکلا مُ نوئی و رک دہ دھر چا د سینکل نہ

د دین محیت هم پیکست دھر یو قام نه ڈیر دے
هر دوئی مُ کواہ دے په اسلام د سُن تیر دے

غازی دے، نشکیا لے دے، لکھ بazar اغوشہ کیوں
نو خکھ میزا نلے مُ په نوں باندے جو پیوں

اے خدایہ پیشون قام لہ تا خوینی وہ کری چیز
خو وخت او دے حالات بے وسی وہ کری چیز

پرون چہ خلکو وے، پیشون حاکم دھندوستان
اے خدایہ نن پخیل کور کیتے ہے وسہد پہ ہان دے

کا بیل کیتے نئے بے خایہ، خایہ سریے ویتے بھیں ی
پخیلہ پیشون خواکیتے پخیل نرم پسے رندیں ی

اے خدایہ د وحدت او اتفاق خو جی ہم وہ کرے
پتھی د جھالت ورلہ د نہ پڑھ کولو کرے

ددھیشی دور دا شو وندون وہ آسان کرے
د علم پہ رنزاٹھ د منزل پہ لور روان کرے

د شوند د تھی پہ لار قدم ورلہ پکار دے
ہق پک ترے د لاس لرے کہ، قلم ورلہ پکار دے

موين چوارکر یو خود اؤنہ په ھانقوسته و
د ستر ھوجنگ کوئ بازی پکتے دزر و نوسته و

موین په یاری کتے دالی دولونه یو عادت
موین چھ یار لاه ھوکیدی دکلا بونوسته و

موین پیشانہ یو د شملواو د پتکو خلک یو
په من دوڑی کتے هم خادرے په سرف نوسته و

د غرونو خلک یو ناز کے یارانے پیش نو
ولے به ملا موین د بنکلو په لوظوق ستھ و

ترخو حالاً تو دیو داشت سک پل دکه و آخر
دھر ارمان کریوان دھیں په لاسو فوتھو

موین به د خلکو سوچ خه په یو قدم کنه لا رشو
خان ته چه پیته د در بونه در بونه غنونه تھو

عا بدہ موین دیل انسان دز ره کھیه وئر انوو
خود اله، کعبه ته نیت د شوایونه مستھو

یار که مَدْنَرْهَ دَ درَدَوَلو پَه چَلَپَوَيَه دَسَ
فَرْهَمَ دَ دَه دَوَنَخَوَبُلو پَه چَلَپَوَيَه دَسَ

اوَسَ پَکِنَتَه دَ چَادَ دَلَالَ لَهُ ضَرَوَرَتَ نَشَاهَ دَسَ
هَرَمَسَه دَهَانَ دَ خَرَخَوَلَوَه چَلَپَوَيَه دَسَ

دَغَه اَسْتَادَه وَرَتَه دَنَ بَشَكَلُو وَرَأَوْسَنَوَدَه
هَرَمَيَنَ دَ وَنَتَه دَ اَهَوَلَوَه چَلَپَوَيَه دَسَ

زَهَهَه پَه بَارَانَ دَ خَلَلَو اوُسَكَوَهَرَه كَوَلَه شَمَ
یَارَ پَه تَرَهَه دَ اوُرَه دَ تَگَلَوَه چَلَپَوَيَه دَسَ

حَرَبَتَه دَ اِنَكَارَ وَرَهَه دَ مَخَپَه كَتَابَه مَهَلَكَه
سَتَاعَبَه دَ زَهَهَه دَ وَنَهَه دَلَوَسَتَلَوَه چَلَپَوَيَه دَسَ

مستدرک

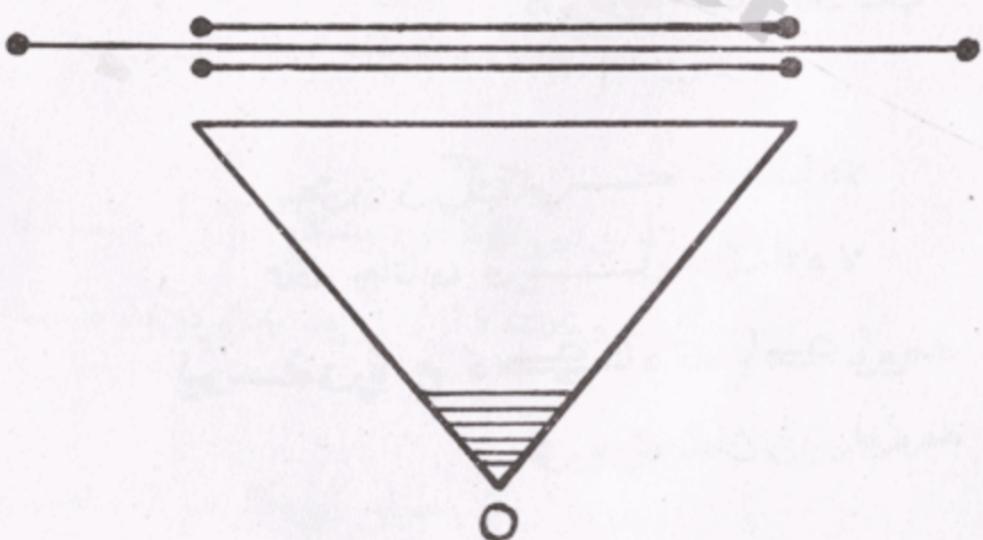
د میئن ق رک جذبے په خپله ق ستلو ومه
 نور درنه ھان را تھولو ومه
 بیا به را فشم پہ دیدن پسے کہ مرمه
 نور درنه ھان را تھولو ومه

پینتوں ن پگی کپڑے خطادہ
 تا تھے جافان ویسل کتادہ دا
 لیون فر رک م د کتادہ تھ پا کھو ومه
 نور درنه ھان را تھولو ومه

تا تھے م کر آنہ اشنا ف دا
 پہ ما د کر آنہ خوشحالی دا
 خوشحالو وم د ھان لمبو تھ عور حسو ومه
 نور درنه ھان را تھولو ومه

زُدِ غرورِ ذُغَلَةِ نَهْ شَمْ
 دَأْسَ يَارَىْ كُولَةِ نَهْ شَمْ
 بِنْ دَسْ فَقْ دَنَمَدْ مَيْنَهْ نَهْ كَچَهْ كَوْوَمَهْ
 فَوَرْ دَرْ نَهْ خَانْ رَأْتَوْوَمَهْ

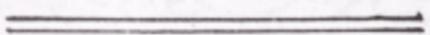
نَهْ يَهْ دَأْسَتَا عَابِدْ بَدَلْ كَرْمَهْ
 هَيْرَ بَهْ پَرَسَ يَارَةِ مَسَاخَلَ كَرْمَهْ
 دَمَيْنَهْ رَنَكْ بَكَنَهْ دَپُنَتَقْ رَنَكْ كَچَهْ وَوَمَهْ
 فَوَرْ دَرْ نَهْ خَانْ رَأْتَوْوَمَهْ

پیشتو =

ھرہ ٿريه ده ڏروند د تير ولو
 خو پيئنچ ٿريه د ننگ او پت پاللو

د عاين سندره حکه ده رنگيشه
 د پيئنچ تکي په شان نكه د همکو

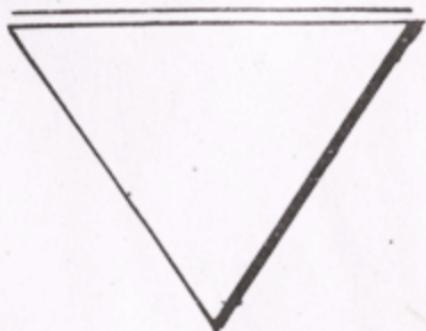

نَهْ مِيَتَهْ شَتَهْ اوْ نَهْ رُونَهْ كَارِيَهْ وَطَنْ
خَلَيْ نَشَوْ كَرَلْ خَوارْ وَزَارِيَهْ وَطَنْ

بَيْلَقَنْ پَهْ موَيَنَهْ غَرِيَيْ دِيرَهْ كَرَفْ
نَهْ مُسَا فَرِيمَهْ، اوْ يَارِيَهْ وَطَنْ

چَهْ هَرْ خَوَكْ، تَحِيلْ جَانَانْ تَهْ كُمْلَهْ اوْيَى
خَدَائِهْ خَوِيرَهْ لَهْ بَهَارِيَهْ وَطَنْ

وَامْوُرَةَ غَنْلَ خَوْپِسْ مَنْتَرْ وَرِیْسِ مَهْكُورَةَ
پَامْکُورَهَ نَمَادَنْ رُکُ پَھَرْ وَرِیْسِ مَهْكُورَةَ

بَشْجَهَ دَزْمَاپَهَ نَرُکُ بَانْرُکَهَ كَرُ دَغَهَ چَيْرَهَ، وَهَ
يَهْ جَانَانَهَ نَفَهَهَ مَكَرُرُسْ وَرِیْسِ مَهْكُورَةَ

رَرُکُ مَكَلْ غَواہَهَ، چَهَ مِيْنَ يَهْ چَيْپَهَ تَاَكَهَهَ
سَتَرُکَوَهَهَ اوْکُورَهَهَ، خَيْلَکَسْ وَرِیْسِ مَهْكُورَةَ

هَفَهَ دَپَنْتَونَ پَهْ غَمَرْنَکَ دَپَنْتَقَخَوَمَلَنَکَ
دَهْ جَلَالَ آيَادَ کَيْنَهْ هَشَنْغَرْ وَرِیْسِ مَهْكُورَةَ

نَيْشَتَهَ دَهَهَ غَمَرْنَکَ پَشَانَهْ بَشَکَلَیَّ خَوْ
يَهْ عَایَدَهَهَ سَعَهْ اوْغَرْ وَرِیْسِ مَهْكُورَةَ

چه مینه چو ته کینی
 رنگو ته را ورینی
 نفرت چه پیشے خوشی
 ودان کلی ورایینی
 زموږنہ آرمانو ته
 زموږن پشان قتلینی
 هغه بے وفا یار ۳
 د ستر کو ستر کو کینی
 ستایاد ورسئه نه نه
 وختونه د تیرینی
 پیسہ به پنایست واخلي
 خو زړن نه نه خوشخبری
 زموږن پشان نه خدک
 پد بے پنار کښې ورکینی

که صند کوي، که پُسْتُق کري
 عابد به وریا دیینی

O

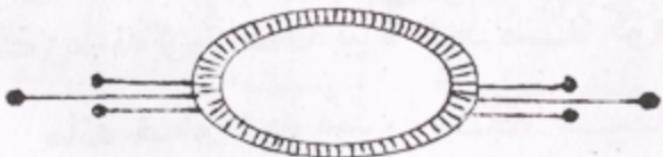
اِنستظلل د خویر خوبن ڈ، د وعدونه د لوکے شم
خه په خوند مژ وند تیرینی د بانونه د لوکے شم

د ریاب ٹھیگ خو د گور، هندوستانہ پوئی لارچ
آئے پیښت نہ ادم خانہ د نغمونہ د لوکے شم

من م د اسے شراب او شکل، چھ شراب دی حرام نہ^{دی}
د د سے مراؤ مراؤ سترگ کتو نه د لوکے شم

د دُوبی رنگین ما بنا م کبنت په زرگی م راوینہ
ما نہ پاقی پیښو رنگ د لوکونه د لوکے شم

وایہ، وایہ، خه چھ وائے، هر خه ستا پشا خوابی
د کنھلو نه د ہمار شم، د بسیر و نه د لوکے شم

دَكْنَدْرَج

سو

په پِردی ٿي به، ڪنهُ ئاظھار د محبت مه کوه
 ماتھ خمطونه په پُسٽو ڪنهُ ليکه
 چڀله شتہ ڙي به ڪنهُ ديا، د اعادت مه کوه
 ماتھ خمطونه په پُسٽو ڪنهُ ليکه

په کال ڪنهُ يو خط رالينه خو په پُسٽو ڪنهُ اشنا
 چه ٿئه دھر تکي نه خوند آخلمه
 نه ٻو به، هم روغ وي د بيلقن په ورجو پيشو ڪنهُ اشنا
 چه ٿئه دھر تکي نه خوند آخلمه

ڪنهُ زما، نه گوري طمعه بيا، خط مه کوه
 ماتھ خمطونه په پُسٽو، ڪنهُ ليکه

زهه په شعروونق د پېردو جانانه شهه پوهينم
 ماته خو لېکه د خاصلتر شعروونه
 د خپل ړههن آف د خوشحال په ټبه بشه پوهينم
 ماته خو لېکه د خاصلر شعروونه

دَنْرُكْ قِيمَه رَأَتَه دِنْقُرْ وَيَه أَلْفَتْ مَهْكُورْ
مَا تَه خَطْوَه يَه پُسْتَقْ كَبَنْه لِيكَه

هُفَهْ چه تاَهه پِکْسَهْ موَرَدْ بَنَهْ اللَّهْ هَوَقْ وَيَلِى
 جانَاهه هُفَهْ ژَبَهْ مَهْ هَسِيرَ وَه
 هُفَهْ چه موَبِنْ پِكْسَهْ حَالَوَهْ دَزِيرَهْ کَوْ وَيَلِى
 چانَاهه هُفَهْ ژَبَهْ مَهْ هَسِيرَ وَه

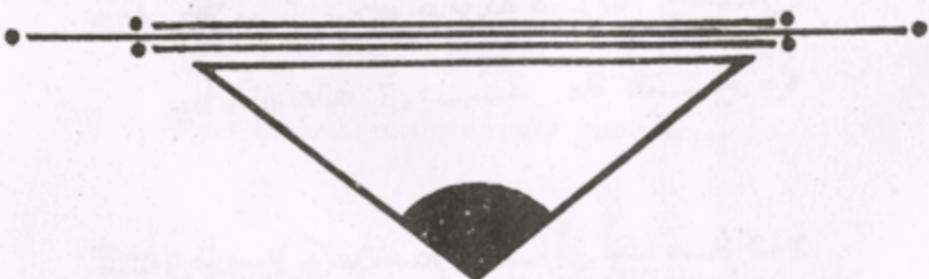
فَسَرِّ زَمَانِهِ وَعَدَتْ نَكْ أُوْپَتْ مَهْ كَوْه
مَأْتَهْ خَطْوَنَهْ يَهْ يُبْنِيْتْ كَبْنَهْ لَيْكَه

ما ته سچلے لیکه، سخنھلے او بنیں سے اولیکہ
 خود پُسپتیق په سَندارمیزہ ٿریہ
 یار و خیر سے رانہ بئشے قرنخه تر نخه اولیکہ
 خود پُسپتیق په سَندارمیزہ ٿر بہ

په بلہ ٿر بہ په ما نیں سے د جنت مہ کو
 ما ته خطوطه په پُسپتیق کبھے لیکہ

ما ته تحفہ ٿے کہ غصہ ٿے په تا خہ شو یڈی
 عابدہ تہ خو په پُسپتیق میں وے
 نکہ چہ وے هاگسے نہ ٿے په تا خہ شو یڈی
 عابدہ تہ خو په پُسپتیق میں وے

خان ته م م قابوہ جانہ شرارت مہ کو
 ما ته خطوطه په پُسپتیق کبھے لیکہ

لیونی موسم له یاره، لیونی کلی ته راشہ
چه کلاب یو یل له ورکو په سیری کلی ته راشہ

په خوبونک کیتے چیس اغلے دار اتلواو عدداوکر
بے وعدے چوتھے په ویسنه ناخاونکی کلی ته راشہ

ته پیستون چئے ته پیاستنک، زکو دستگونه یوینم
په تا خوبونک کیتے میسني سپیلانی کلی ته راشہ

هول یترا وینمه وینمه ده هول یترا نشندے
لو، د بستکو رانزدے شو خواری کلی ته راشہ

خه بلد کلونه او شو چه ده لو یه ته رانقل
د اچه تا ته پردے بنکاری ده پردی کلی ته راشہ

یار حسین دا کئی د غواری شاہ منصور در پسے ژائی
هر مقام د صوابی د یادوی کلی ته راشہ

و
د سپرلی وعده دراغله، ششم بیا په کل کیدوش
بئکوی واله زموین چم ته ٹھرائی کلی ته راشه

تھ توں قلا پشکلانے، د جندول معيار یار
ملاند در ته کلو نه غوری کلی ته راشه

موین د غرونو یون زموین حلاله یوانداز د
پخیل پیس بایا د غواصی یونیری کلی ته راشه

ستا غزل او هم عایدہ ستاد زر گو موسم پنهانه د
په رنگو خو بکته دهوب کله ما بنافی کلی ته راشه

مینه په غلانہ کووہ، خان، م دے
خوبی، م دے، میں یمہ جا فان، م دے

نن نے دادا په ٿر میہ او ویل
کوئی، یہ در لہ خائے کو مہ دو ران، م نے

ولے بہ زن پیے کیارہ نہ مرمہ
ساہ، م دہ، ٿوقد و قام دے، چھان، م دے

کله بہ ستا ستر کو ته ل— و کے شمه
دغه دمودو نه یو ان مان، م دے

وے ویل ریبارہ کار بہ نہ لئے
زن بہ نے نور مہ عابد جان، م دے

O

رقيبه هه ٿاره ٿرا ته دموده پر ته ده
اُيشك سميال که موين ته چين يارانه پر ته ده

د بنه که ار په قدم و لے و ته نش ورتلے
د هر یون ڦو د ته پرانسته درازه پر ته ده

ا الله د نکري چه یه ستاميته وی تله ما
د د په غيرن گئي ڦاوس هم خوئي پر ته ده

زما د زر ڻ نه در ته بنير ڪو و ختنو ڦي صقا
خو ستاپه ز ر ڻ گئه هاغه کي ته پر ته ده

د حسن ڙعيب د شته د قير ڙلقو قدس د شته
حار د حيادنه چه یه س د لوپتاه پر ته ده

مساقى خوالا پرين ده چه یه ڦن ڻ نروى
ستانه رخصت خواره هم لو یه لا بجه پر ته ده

و پم په یوانه خان بلا غمونه
خه د ڦوند و ٿه د اشتا غمونه

موینه ته پې کرو نه سحر خوشحاله
موین له ټيارة موین له رستا غمونه

سَنْدَرَة

مادی و میلی ټول عُری د آزادی سندرنے
 د غلامانو یاری کله کوؤم
 ما او بیدلی دی هدأتم د زندگی سندرنے
 نه د ہبتاونو یاری کله کوؤم

چه نچلے نه کوی د بل د ٹھلے خبر سے کوی
 زما، نه پاتے بشہ دی
 چه په پینچھے سکبھے د چابند خوب سے خبر سے کوی
 نه دی پکار، نه دی

زماز رپعواری، تکه یان د ہبلندی سندرنے
 نه د طوطیاونو یاری کله کوؤم

تە ئەچىل حۇنى سو «اگىن خېپىلە حىبا، خىرخوتى
 زۇ ئەكتە نە شەم
 دا تە چە خان خىرخوتى يارى داخوما خىرخوتى
 نۇ ئەزىلى ئە شەم

مۇرىھە د نە وايمە، يارى، د يارى مىستىرىتە
 د بازار ياق يارى كله كۈفۈم

خۇمنە چالاڭ، خۇمنە چەلباز، ئە خۇرتىما د يارى
 رقىب دىرىۋەند خەتمىي
 خۇمنە هوپىيار، خۇمنە أستاد، ئە خۇرتىما د يارى
 هەفە د خۇۋەند خەتمىي

پە ما، د او وىيىلە، آخىن د خېيمانى مىستىرىتە
 د چەلباز ياق يارى كله كۈفۈم

زما پیستقون فطرت هیچ کله غلادی نه منی
 ته آزادی نه غواصه
 زما عابد نری د بندیا بوندیک نه منی
 ته خپلوا که نه غواصه

شمنکه به او وایو دش وند دوانه یو مخاستن
 د در بار بار باری کله کوئم

۱۰ آگوست ۱۹۹۸

یو شعر

نَاهِيَةُ دُرْجَةٍ فَعَلَى
 يَدِهِ كَاهْ أَوْكَمْ
 حَلْمٌ شَاهِيَّةٌ شُوكِيَّةٌ
 خَوْبِيَّةٌ خَوْبِيَّةٌ

بے وَسیٰ

زُنْقِیَّ دِ مُحِبَّتِ وِیْلے نَهْ شِم
قاَنَ دِ نَرُکَّ دِ مَاتِ رِيَابِ چِیرِ لَے نَهْ شِم

بے وَسیٰ نَهْ دَه، بَوْخَهْ دِ عَابِدِ جَانَهْ
خِيلَ قَاتِلَ چَهَ دِ خِيلَ نَرُکَّ، وِیْسَتَلَ نَهْ شِم

تاچه ماته کوے ادا کانے اجل کپے وے
ما په حنکدن کپنه هم چانا نه غزل کرے وے

بیا که م ژوندون وے دل یوبد پاسه هم بنه وو
کاش چه لب خویونه خو م ستا په شنکل کپے وے

موین خود دو ران غم دا ختر د خوند آیستی رو
تا سو خویه چیلے لو پیتے ور ته مکل کرے وے

زکار خو مینه مینه وو م خوتہ په مینه نه پوید
زرا فه جُدا شو گئنے ما په یدل کرے وے

یاره د رخصت په وخت د حانه خیر نه وو مه
دو منه هو ش م چوتہ وو چه بیا بیا م بنکل کپے وے

بن م ستر کے تو ہے وے خو شہ دہ چه رانغلہ
یہ زما عایدہ گئنے بن م پا مکل کرے وے

زما سلکنی سلکنی ژوندو نه لیو نه د کرمه
بن را قه گران شه له پرو نه لیو نه د کرمه

ماله د زرها ذرها ذرها کرو خوا د یخه نشوه
نخه بی نوره بی شریه بی ملتق نه لیو نه د کرمه

د ا د و سه ستر گه بن چه ماته د را وا ره و ل
که د را وا ره و ل چامو نه لیو نه د کرمه

د دید بوق خن انق ته د جرنده و هلی
و خته کلک ستر گیه قارو نه لیو نه د کرمه

یه د نیسته غمودن و رهی عایدہ یاره
سر د اوچت که له ز بتکونه لیو نه د کرمه

مخترا اُرو سے نما په لور کہ نا؛
وثر فرم ک نپک د آرمان اوہ کہ نا؛

ھیچ در تھ ویلے په خلہ نہ شمد
اوہ سے م د ز پک لیونی شور کہ نا؛

من پھ راتھ بندھ په چاکھ اوکھری
ستھ کے بھ د اوکھی دو منک زور کہ نا؛

تاقہ ستاد ستھ کھو آد اخہ واں؟
ز پک بھ پنھری کبی رالہ نور کہ نا؛

يو ستاد دين منک لنه او بل جام په مازیگر
نه جام دشی خالی او نه دا بام په مانیگر

ساق اتكار د نه متن موسم د غصے واد
پکار به وي د خکلو انتظام په مانیگر

جھات کښه د مُلا نه دعا گهه و چه کيuni
چه شرچک و رکوئي بنکرو له کل آندام په مانیگر

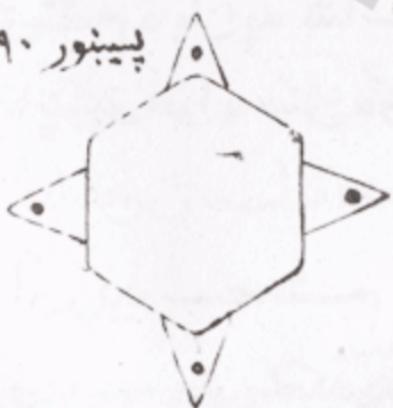
په دغه پورے با، او سو، سالو په د کو خد کښه
بله زلمو هکتے دے الزام په مازیگر

د آپسینه سیو بن من مخ او تو رکھیعن ش خدا یه خیر
تن بیا به کوئی خومرو قتل عام په مازنگ

د خان سرمه سرمه راوله ریباره گنی مرمه
د ده راتلو سرمه رانه و پس پیغام په مازنگ

د حُن چیو بله که تیر سے په خورید و دی
ر نگین که اد عابد غنیم مابنام په مازنگ

پیغمبر ۱۹۹۰ء

پُبْلِقْ تُون

د اچہ ستر کے م د بان، په شافے بیکاری
شاد ٹھیے د پینتو خوا د سر د رو دیم

ہرہ ڑیہ او رید سے شم عا ید جانہ
خو پینتو ن دیم، میں حکمہ په پینتو قیم

”دُخَاطِر پیده نوں“

ستادَ غزَل دَدر دَخواينَ دُخاطِر
په چيروف ز چون دُخواره دُخاطِر

خدائِ خود او کرپه په هه جهان کيئه
دَغنى خَان سَه، لَيَدِه دُخاطِر

تاپه دُنيا پسون سَرَا تيئن کرپه
زمپرے من دی سو زیده دُخاطِر

پل تھفے په سوی ز رُب داغونه
ورپی دی تالش وندانه دُخاطِر

ھُقہ خَيیس دَر پسے هم درانے
چه تاپسے یہ ٿر زیده دُخاطِر

لکه عَابِد عَوْتَد سَتاهِر یو آرمان
دَ وخت په بَت کيئه ور تيده دُخاطِر

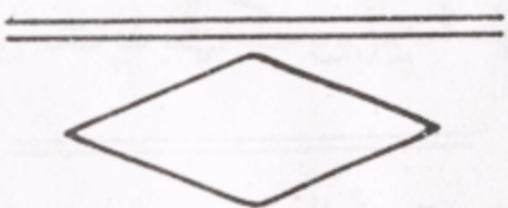
نھو بن د کلی د بھار، خو ندو نه پاتے نہ دی
ورکه لا لیه د سینگار، خو ندو نه پاتے نہ دی

ستا لیو نے قدم پر سے نشته لیو نیہ اشنا
حُکم د کلی په یو لار، خو ندو نه پاتے نہ دی

د غریبی د لاسہ یل وطن ته ورکه یار ک
را شہ زما د نہ کو د بیمار، خو ندو نه پاتے نہ دی

ما خو بہ تاتھ تل پہ ناز باند سے منے مرے مسائے
اوں، م د ستر گو د خار، خو ندو نه پاتے نہ دی

خدائی خو د خان کڑا عاید جانہ چھ پری گو نچیل
گئنے د خپلو د روئگار، خو ندو نه پاتے نہ دی

تاکه په هئ نظر ~~ڪلکے~~ یمه
ستاد پنینز ترپه نه یه بشکلے یمه

خه په ٿرا ٿرا ڪتے پا تے شولے
خه په آرمان آرمان ڪتے تله یمه

زما وطنہ د سپن لو وطنہ
په سرو لبیو ڪتے د ساتھ یمه

تل چه زما په سر خیر گوئے
لکه چه سر ته د ختنے یمه

تہ لا په ستر گو ڪتے خیر گوئے
نُخود نُخود ته رسید لے یمه

چه د عاید غزل یم ٿه یه یمه
پس د پُستق په تکو بشکلے یمه

پھیل بناست اور نکوی، نما پر سے نہ پُر اوسُزی
چھادا کافے خرخوی، نما پر سے نہ پُر اوسُزی

چھ سُو شل بھپڑے په خلکو یہ مرن پُر سوزیدو
اویں چھ یار ستر کے تو ری زما پر سے نہ پُر اوسُزی

لا خونتے، نرے، باران په ماڈ میتے اوشو
په رقیب راغله یخنی، نما پر سے نہ پُر اوسُزی

ھٹھ مغفر رچھ په غروہ هم مین وومہ رکھ
ستر کے راواری سوالی نما پر سے نہ پُر اوسُزی

خھ په ہادہ نہ پُر سے نما دن پُر قرائی تینتوو
خومرو جے نہ پُر رالہ رائی نما پر سے نہ پُر اوسُزی

عابدہ خیر دے په نہ مینہ و راؤکوہ لین
شوندوئے اوینول پستری، نما پر سے نہ پُر اوسُزی

مسنونہ

تھے چھ رائٹھ د پیسٹو خواہ فوج په ور راشد
 ہئرانہ لا لیہ خا خنا په پیسٹوں راشد
 په پیسٹوں راشد
 په پیسٹوں راشد

ستاھر کلی، تھے پیستا نہ بادونہ
 دھپل وطن خواہ خواہ بادونہ
 و بن مہ، و بن مہ، نشہ نشہ بادونہ
 دھپل وطن خواہ خواہ بادونہ

پہ انتظار دی مُسا فرق یا ک نہ راشد
 ہئرانہ لا لیہ خا خنا پہ پیسٹوں راشد
 پہ پیسٹوں راشد
 پہ پیسٹوں راشد

پاس د هو! نه به بشکلا او وينه
 چه پښتنه رنگونه بیا او وینه
 دن په جذبے به په کووا او وینه
 چه پښتنه رنگونه بیا او وینه

قنده د ماته کې جانانه د نقل را شه
پرآنه لا لیه خا خا په پیښور را شه
 په پیښور را شه
 په پیښور را شه

کوانه اشنا چه پیښور ته را شه
 لکه چه خپل کلی خپل در ته را شه
 شپه ته که را شه که سعر ته را شه
 لکه چه خپل کلی خپل در ته را شه
 دن په وطن ته م اشنا لکه اختی را شه
 کوانه لا لیه خا خا په پیښور را شه
 په پیښور را شه
 په پیښور را شه

په پُښته لاره را خه کلی ته
 زما عایدہ د خپل نړۍ کلی ته
 په غریبی پاتې بستانه کلی ته
 زما عایدہ د خپل نړۍ کلی ته
 خپل ملا کنده د یا یا په هشنغر را شه
کرانه لا یه خاخا په پیښور را شه
 په پیښور را شه
 په پیښور را شه

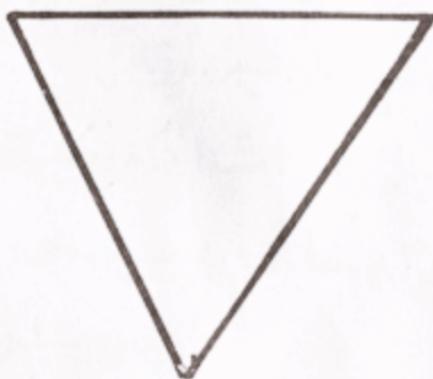
ل: فرافغان باچاخان یا یا

تاقچه، م خوا بکنے تیرئے کری، هاغه شپے، م سیزی
ھٹھے په نہ خبری جنگ هاغه کیلے، م سیزی

ھندوان د مرکھ پس لاشونه سوڑاوی د خپلو
د مسلحان اشنا نہ ھارشمہ ٿو تدے، م سیزی

اوں چھ د کھل په سیوی ھم سوژم، قلر نہ موم
شھے بل شھے نہ دی عاید چاٹھ ستا بنیت، م سیزی

پوښته

لیونه شوئه مسٹي غواړي کله نه
د پسلې درنه پوښتم خبره

زموین د کلې د شتې ګډل شوئه کله نه
په خط کېنے لیکه د موسم خبره

اُر کہ ورپورے په پردی مانگیں
راشہ رنگین کله دسپر لی مانگیں

په تورو شپو بکتے دعا کافے کوؤم
خدائے دل پیش کله په زیری مانگیں

سحر و ختی نئے ستر کے تورے کھولے
خدائے خیر شوکا یہ قتلوي مانگیں

کورتہ راٹ په قیند کو نو، ما بنام
شوک چھ دسٹر گو شراب شکی مانگیں

ستادیا دو نونہ تو کے لالیہ
نپوچ رالہ خوب خوب دڑوی مانگیں

عابدہ کله تکو هم و رکوی
خو کله نہ هم خوب وی مانگیں

داس نه چه لیو ته در پسے نن یم
په سپور مئی د فروکوالی نه مئین یم

په پردی وطن کتے ناست یم وطن ٿالم
په گناه د غریبی جلا وطن یم

ویم که خوب راشی چه ته ور پکتے رائے
په د طمع باندھ پروت هر ما سخون یم

قاخو چھو و ھلت یتیرینی غم زرینی
زلا لھقے په تا پسے عمرش ن یم

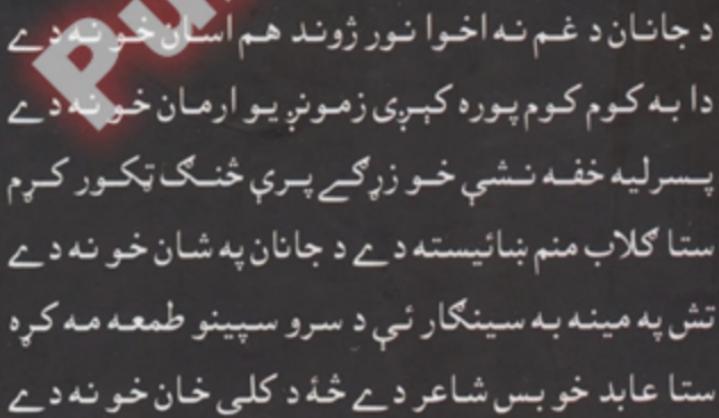
ز سندھ په وین مو کتے ا انقارم
عايد جان یم د سلوق د وطن یم

موین ختید و نکی کال نه را غلو د سلکو سرخ
نگی کال ته او رو د امید بلو ھیو و سرخ

اے د کابل چنگه قاتلان د په مزو کرپ
خویستد ه د ز موین کرپ لے را وہ کے د پھو سرخ

خدایه ور پیغارہ کر سے تو پیک ور ته د ھول عس
شکو چه قلم نه پریں دی زما د پسنت تو سرخ

د جانان د غم نه اخوانور ڙوند هم اسلان خوند ده
دا به کوم کوم پوره کېږي زمونږيو ارمان خوند ده
پسرلیه خفه نشي خوزړ گئے پري څنګ تکور کرم
ستا ګلاب منم بنائيسته ده د جانان په شان خوند ده
تش په مينه به سينګارئي د سرو سپينو طمعه مه کړه
ستا عابد خوبس شاعر ده خه د کلى خان خوند ده

Pukhto.Net